Ε. Η. Μ.
Παρασκευοπούλου 4 ΕΝΔΑΥΘΑ

Καλαρρυτιώτικα Νέα

★ ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ» ★

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ — ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1987 ● ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985 ● ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 8 ● ΤΑΧ. ΤΕΛΟΣ ΠΛΗΡΩΘΗΚΕ

ΧΡΟΝΙΑΡΕΣ ΜΕΡΕΣ

ΕΥΧΕΣ

Χριστούγεννα και νέον έτος μικροί μεγάλοι, πλούσιοι και φτωχοί, άσημοι και διάσημοι εύχονται και παίρνουν ευχές. Εκφράζουν μια εσωτερική ανάγκη, μια ζωηρή επιθυμία για κάτι ζηλευτό: υγεία, ευτυχία, χαρά, προκοπή...

Οι ευχές ποικίλουν είναι προφορικές: στις συναντήσεις, τα τηλεφωνήματα, τις επισκέψεις, γραπτές: με κάρτες, τηλεγραφήματα, επιστολές, δώρα: ποικίλα δώρα. Ακόμη έχουν και άλλες μορφές, τραγούδια τα πατροπαράδοτα κάλαντα. Ποιός ξεχνάει τα παιδιά στο χωριό μας με το «κουλίντα, μιλίντα» ή το «Καλήν ημέραν άρχοντες». Ακόμη χοροί, συνεστιάσεις κ.ά.

Αφορμή για όλα αυτά, που όταν έχουν χαρακτήρα ειλικρινή εξανθρωπίζουν τον άνθρωπο, η Γέννηση του Χριστού μας και η ανατολή του καινούργιου χρόνου, που μηνούν ελπίδες, προσδοκίες, λύτρωση.

Ποιός δεν δακρύζει από συγκίνηση από τις ανεπανάληπτες Θείες λειτουργίες στους Καλαρρύτες την ημέρα των Χριστουγέννων και του Αι - Βασιλιού στον Αι - Νικόλα και την μετά το «δι' ευχών...» στην χιονισμένη αυλή της εκκλησία μας, που εικόνιζε την άσπρη από ευτυχία και χαρά καρδιά μας.

Τι είχαν αυτές οι ευχές πέρα απ' τον απέριττο λόγο και την αρχοντιά την ειλικρίνεια της καρδιάς μας. Τίποτε άλλο, αλλ' αυτό ήταν πολύ. Στη δωρική τους λιτότητα την ορεινή τους ειλικρίνεια, τον ευθύ χαρακτήρα βρισκόταν η αμεσότητα. Ήταν μήνυμα «εκ βαθέων». Είχαν αφετηρία τα βάθη του είναι μας και απευθυνόταν στις καρδιές των συμπατριωτών μας.

Απ' τον παραπάνω χώρο, για τα χριστούγεννα και το νέον έτος 1987 τις ειλικρινείς πατριωτικές ευχές όλων μας για ευτυχία, χαρά και προκοπή ατομική και οικογενειακή για το καλό του χωριού μας, της Πατρίδας μας και όλου του κόσμου.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΤΟΠΟΣ ΜΑΣ

ΟΛΟΧΡΥΣΗ ΣΕΛΗΝΗ

Η πορεία επάνω σε φρεσκοχιονισμένους, με πολλά χιόνια, δρόμους των Καλαρρυτών, Γενάρη μήνα, είναι ένα γεγονός σπάνιο στην εποχή μας, στον καιρό της άρρωστης αστυφιλίας. Η τρέχουσα ορεινή ζωή παρουσιάζει έντονη, ιδιαιτερότητα όχι μόνο στο περιβάλλον αλλά και στο συνειδησιακό χώρο. Αυτού ξυπνούν απ' το λήθαργο υγιείς δυνάμεις, πρωτοφανέρωτες σπίθες που με τον καιρό γίνονται λάμψεις, πυρκαγιές, και μας βοηθούν να δούμε γύρω μας και στο είναι μας πλαγαρά. Έτσι κερδίζου με πραγματικούς ορίζοντες.

Βράδυ, πέντε - έξι νωρίς ταίοι όλη η παρέα μας, η τελευταία παρέα στο μαγαζί του χωριού. Το ρολόγι του Αι Νικόλα σημαδεύει με δέκα χτύπους τις κουβέντες μας.

Ώρα για σπίτι. Θα μπουν σε έγνοιες οι δικοί μας.

Το χιόνι έχει περάσει το μισό μέτρο, αλλά πατιέται. Μέσα στη γαλήνη και τη σιωπή ακούγεται όμορφα η κουβέντα μας και το τρίξιμο του χιονιού κάτω απ' τα άρβυλα. Όλα σε συμφιλιώνουν με την ευλογία του Θεού.

Η σελήνη, το Γεναριάτικο φεγγάρι, ολόγιομο είχε στρογγυλοκαθήσει πάνω απ' τα χιονισμένα γυμνοκλάδια του μεγάλου πλάτανου της αγοράς. Ο μικρός πλάτανος ζήλευε την παρέα τους και προσπαθούσε να ακούσει την κουβέντα του φεγγαριού με τ' άστρα.

Το φεγγάρι, παράξενο και εξυπηρετικό μας ακολούθησε μέχρι το σπίτι. Δεν μας καληνύχτισε και κοντοστάθηκε κουρασμένο στη χιονισμένη αυλή. Το σκυλί του γαύγιζε, το πήρε για ξένο, αλλά αυτό το χάϊδεψε φιλικά και αυτό λάρωσε.

Κλείνω την πόρτα και μπαίνω στην σπιτομάνα. Τα παιδιά είχαν κοιμηθεί στα μπάσια και ομόρφαιναν τα πυρωμένα αγγελικά τους πρόσωπα το σπιτικό. Το τζάκι σκορπούσε φως και ζεστασιά και το ακοίμητο καντήλι στα εικόνισμα το αιώνιο και ανέσπερο φως.

Το φεγγάρι που είχα αφήσει στην αυλή, τρύπωσε απ' το παράθυρο της σπιτομάνας και ήρθε και κάθησε σταυροπόδι δίπλα μου. Ευτυχία θα το πούμε, Ελληνική αρχοντιά, όπως και να το πούμε είναι το ίδιο πράγμα.

Πιάσαμε κουβέντα. Είπαμε πολλά. Ξέρετε κάτι, μιλάει και το φεγγάρι, συχνά μιλάει φτάνει να ξέρεις να του κάνεις παρέα.

— Νιώθω κουρασμένο, κακόκεφο μου λέει.

— Τι σου συμβαίνει; Μήπως επειδή τα τελευταία χρόνια οι άνθρωποι ανέβηκαν στα λημέρια σου.

— Όχι, αυτό ούτε που το θυμάμαι, αλλά να λιγοστεύουν οι παρέες μου και δεν αντέχω τη μοναξιά.

— Έχεις δίκιο, καλό μου φεγγάρι, μη στενοχωριέσαι μήνες είναι θάρθει το καλοκαίρι θα γεμίσει το χωριό τα βουνά από ανθρώπους και ζωντανά και τότε πάλι «χαράς ευαγγέλια»!

— Κάνω υπομονή τελευταίος χειμώνας είναι θα περάσει.

— Μετά, ρωτάω περίεργος, φεύγεις και συ.

— Του χρόνου, πρώτα ο Θεός θα τελειώσει η οδική σύνδεση: Ιωάννινα — Καλαρρύτες και τότε τέτοιες μέρες δε θα καπνίζουν τριάντα - σαράντα τζάκια, όπως τώρα, αλλά όλα. Να μου το θυμάσαι. Θα ξαναζωντανέψουν οι Καλαρρύτες του καλού καιρού. Θα ανοίξουν κι άλλα μαγαζιά. Οι μπακάληδες, οι μαγαζάτορες, οι χασάπηδες, οι ψησταριές, οι πάντες δε θα προλαβαίνουν να εξυπηρετούν τον κόσμο μας.

Οι χιονισμένοι λιθόστρωτοι δρόμοι θα γεμίσουν κόσμο, παιδιά τραγούδια και χαμόγελα. Ο Αι - Νικόλας μας θα λάμπει και θα ευλογεί το πλήθος στους εσπερινούς και τις θείες λειτουργίες. Μοναδικές ψυχικές ανατάσεις θα ζήσουμε στην εκκλησία μας.

Αυτά και πολλά άλλα κουβεντιάσαμε με το φεγγάρι, που ξέρει πολλά και σωστά, γιατί τα βλέπει όλα από πολύ ψηλά. Μακάρι να γίνουν πραγματικότητα τα λεγόμενά του. Από μένα μένει να σας πω απ' την καρδιά μου: Χρόνια πολλά και καλή χρονιά.

Γράφει ο Λυκειάρχης κ. ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

Καλαρρύτες

Λαογραφικός και χορευτικός όμιλος

Επιμέλεια ΘΕΟΔΩΡΟΥ Κ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗ, Προέδρου του Συνδέσμου

Τα κάλαντα απ' τους «Καλαρρύτες»

Τα παιδιά του Λαογραφικού - Χορευτικού Ομίλου «Καλαρρύτες» είχαν μια λαμπρή ιδέα: Ο Όμιλός μας να πει τα Κάλαντα σε ιδρύματα και υπηρεσίες της πόλης μας την παραμονή των Χριστουγέννων.

Το Δ.Σ. του Ομίλου δέχτηκε με χαρά και ικανοποίηση την πρόταση κι έτσι άρχισαν με πολύ κέφι οι προετοιμασίες και οι απαραίτητες πρόβες.

Την παραμονή των Χριστουγέννων συγκεντρώθηκαν πρωΐ - πρωΐ 40 νέοι και νέες του Ομίλου μας στην αίθουσα του Χορευτικού όπου έπιασαν με παραδοσιακές στολές απ' όλη την Ελλάδα και με την ικανοποίηση της προσφοράς ζωγραφισμένη στα φωτεινά απ' τη χαρά νεανικά τους πρόσωπα, ξεχύθηκαν στην πόλη μας.

Κρατώντας ψηλά τα λάβαρο του Ομίλου, παίζοντας 7 - 8 όργανα και συνοδευόμενοι από το Δ.Σ. επισκέφθησαν το Ίδρυμα Ανιάτων και τις Φυλακές όπου μέσα σε μια συγκινητική και εορταστική ατμόσφαιρα είπαν το «Καλήν ημέραν άρχοντες...» Έτσι έδωσαν νόημα στις μεγαλύτερες γιορτές της Χριστιανοσύνης και σ' αυτά τα άτομα που έχουν στερηθεί τα δύο πολυτιμώτερα ανθρώπινα αγαθά, την υγεία και την Ελευθερία.

Κατόπιν σύσωμοι «τα είπαν» στην VIII Μεραρχία ενώπιον του Δ)τού της υποστρατήγου κ. Προκοπίου Αριστείδη. στο Δήμαρχο κ. Χαρίλαο Τόλη στο Δημαρχείο, στη Νομαρχία στο Νομαρχεύοντα κ. Κώστα Αναστασίου και στο Αστυνομικό Μέγαρο στον Επιθεωρητή κ. Σταμούλη Αγαμέμνονα.

Όλες οι αρχές της πόλης μας επαίνεσαν την πρωτότυπη ιδέα του Ομίλου μας και ζήτησαν η όμορφη αυτή προσπάθεια να συνεχιστεί.

Όμως τα «Κάλαντα» δεν είναι μόνο για τις αρχές και τους άρχοντες αλλά κυρίως για το λαό για το ανώνυμο πλήθος. Έτσι οι «Καλαρρύτες» διασχίζοντας το κέντρο της πόλης (Κεντρική πλατεία, Αβέρωφ, Ανε-

Συνέχεια στην 8η σελίδα

Οι «Καλαρρύτες» με την ηγεσία της VIII Μεραρχίας

Στοιχεία Ραδιοφωνικής εκπομπής

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ

Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Ιωαννίνων, προσκάλεσε, την παραμονή των Χριστουγέννων, στο στούντιό του το Δ.Σ. του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτών «Η ΠΙΝΔΟΣ» και γέρους Καλαρρυτιώτες μέλη του, για να συζητήσουν για τα Χριστουγεννιάτικα και Πρωτοχρονιάτικα έθιμα των Καλαρρυτών.

Η διάρκεια της εκπομπής ήταν 40 λεπτά και μεταδόθηκε ανήμερα των Χριστουγέννων στις 12 το μεσημέρι.

Τα σημαντικώτερα απ' αυτά τα έθιμα που αναφέρθηκαν στην εκπομπή ήταν από τις αρχές του 1900 αλλά σε μεγάλο βαθμό και σήμερα τηρούνται και στους Καλαρρύτες αλλά και από τους περισσότερους Καλαρρυτιώτες που μένουν στα Γιάννενα.

Η προετοιμασία για τα Χριστούγεννα ουσιαστικά άρχιζε του Φιλίππου (14 Νοεμβρίου) με την έναρξη της Νηστείας. Όσοι πάντως για διάφορους λόγους δεν νήστευαν απ' του Φιλίππου, αρχίζαν οπωσδήποτε την νηστεία του Σπυρίδωνος (12 Δεκεμβρίου).

Όσο πλησιάζουν οι μέρες για τα Χριστούγεννα τόσο εντείνονταν και οι προσπάθειες των νοικοκυρών των Καλαρρυτών για μια προσεγμένη και γενική καθαριότητα, ώστε το αναμενόμενο θείο βρέφος να βρεθεί σ' ένα ευπρεπές περιβάλλον.

Την παραμονή κάθε αρχόντισσα την διέθετε για την παρασκευή των Κουλουριών.

Τα κουλούρια παρασκευάζονταν από σταρένιο αλεύρι σόδα, σουσάμι και λάδι. Ζάχαρι δεν χρησιμοποιούσαν. Σημειώνουμε ότι το ψωμί ήταν καλαμποκίσιο, αλλά κάθε νοικοκύρης φρόντιζε να έχει στο σπίτι του ένα φόρτωμα σταρένιο αλεύρι για τα κουλούρια, τις πίτες, τα γλυκά.

Τα χριστουγεννιάτικα κουλούρια ήταν δύο ειδών: Τα κοινά κουλούρια που ήταν κυκλικά με τρύπα στη μέση και ήταν αυτά που προσφέρονταν στα παιδιά όλου του χωριού που την παραμονή λέγουν τα Κάλαντα και τα κουλούρια που είχαν το σχήμα σταυρού ή κούκλας (μορφή σπαργανωμένου Χριστού) ή πετεναρίων. Το δεύτερο αυτό είδος κουλουρών προσφέρονταν μόνο στα παιδιά του σπιτιού και μάλιστα οι κούκλες στα κορίτσια και τα πετεινάρια στ' αγόρια.

Την παραμονή των Χριστουγέννων, πολύ πρωΐ (νύχτα ακόμη) οι χαρμόσυνες καμπάνες του Δη - Νικόλα καλούσαν τα παιδιά στη θεία λειτουργία. Με το τέλος της αφού μεταλάβαιναν όλα τα παιδιά, τρέχοντας πηγαίναν στα σπίτια τους περνούσαν από τη μέση τον σπάγγο (σπάγγος περίπου ένα μέτρο που το ένα άκρο του δένονταν από μια θηλειά του ζωναριού του παντελονιού τους, δίπλα από το καλαμάρι, ενώ το άλλο άκρο το κρατούσαν στοχέρι) συναντούσαν την παρέα τους (4 — 5 παιδιά μαζί συνήθως) και ξεχύνονταν στα Καλυτρίμια των Καλαρρυτών από πόρτα σε πόρτα και λέγουν τα Κάλαντα:

Κουλίντα - μελίντα
του Χριστού τα σπάργανα
του παιδιού την κλούρα
Χριστούγεννα - Χριστούγεννα
Ο Χριστός γεννάται
γεννάται και βαπτίζεται
στον ουρανό απάνω
άγγελοι χαίρονται
τα δαιμόνια σκάζουν
σκάζονται και πλάζονται
τα σίδερα δαγκάζονται.

Κουλίντα - μελίντα
ντ'νι κουλάκλου τέτ'
κ' βάς τάλιου κουκότλου
μές του πράγκου ντί ούσ'
ντί βάλ μπάγκου

Συνέχεια στην 8η σελίδα

Χαρούμενη αρχή του '87

Το 1987 άρχισε για το Λαογραφικό - Χορευτικό Όμιλο «Καλαρρύτες» με συγκινητική και αξιέπαινη εκδήλωση που έγινε στην αίθουσά του την Κυριακή 4 - 1 - 87.

Μια εβδομάδα πιο πριν μια ομάδα χορευτών, με την επίβλεψη της κοσμήτορας, αναλαμβάνει την διοργάνωση της εκδήλωσης και να μετατρέψει —όπως χαρακτηριστικά είπαν— «την αίθουσα της πρόβας και του ιδρώτα σε αίθουσα γιορτής γέλιου και χαράς».

Με ανικανοποίητη δίψα προσφοράς και αστήρευτης σε πρωτοτυπίες ιδέες καταφέρνουν, με φθηνά υλικά, να διακοσμήσουν την αίθουσα με τέτοιο μεράκι που δίκαια «χάζεψαν» όλοι οι συγχωρεμένοι τους και αποσπούν ανυδόμητα συγχαρητήρια όλων.

Στις 11 το πρωΐ περίπου 120 παιδάκια, τα φυντάνια του Ομίλου, μαζί με το κόψιμο της πίτας χαίρονται γλυκίσματα και αναψηκτικά που συνεχώς προσφέρονταν από τον πλούσιο μπουφέ.

Το απόγευμα στις 7, είναι η σειρά για το κόψιμο της πίτας στα μεγάλα παιδιά. Η αίθουσα είναι ασφυκτικά γεμάτη (περίπου 200 παιδιά. Η γιορτή αρχίζει με το κόψιμο της πίτας από τον Πρόεδρο του Ομίλου κ. Θεοδ. Μπαργιάννη, ο οποίος μεταξύ άλλων τόνισε: «Οι Καλαρρύτες» ο Όμιλός σας, είναι βίωμά μας και τρόπος ζωής για πολλούς από σας.

Το έχετε αποδείξει επανειλημμένα με τις πράξεις και τις εκδηλώσεις σας, με τον συνεχή σας μόχθο για τον Όμιλο.

Οι «Καλαρρύτες» είναι η ιδέα που κατάφερε να σας γεμίζει τον ευαίσθητο ψυχικό σας κόσμο και συχνά να σας προσφέρει γόνιμη διέξοδο στις έντονα καταπιεστικές νευρικές αναζητήσεις και ανησυχίες του καιρού μας. Πιστεύουμε ότι αυτό είναι η σημαντικώτερη προσφορά του Ομίλου μας στα νιάτα της πόλη μας.

Προσδοκία και στόχος μας το 1987 είναι να γίνουν για όλους σας οι «Καλαρρύτες» βίωμα.

Το να βρίσκουν οι νέοι σήμερα γόνιμη διέξοδο στον Ελληνικό χορό, μέσα σ' ένα πολιτισμένο χόρο και μεταξύ ανθρώπων ετοίμων να τους απλώσουν το χέρι τους σε κάθε δυσκολία και εμπόδιο, είναι ιδεώδες.

Αυτό είναι το μυστικό της δικής σας ικανοποιήσεως και της δικής μας υπερηφάνειας.

Δυστυχώς πάρα πολλοί χώροι της νεολαίας κατακλύζονται από αδίστακτους τύπους που στην πρώτη απογοήτευση των νέων τους προ-

Συνέχεια στην 8η σελίδα

ΟΙ ΕΙΔΗΜΟΝΕΣ ΚΙ ΕΜΕΙΣ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΠΕΡΔΙΚΑΣ

Παρά το ότι αυτή είναι η πρώτη και «εξ αποστάσεως» επικοινωνία μας, σας προσφωνώ «φίλτατον» γιατί, όπως σε σας, έφερε και σ' εμένα δάκρυα η συγκίνηση από το διάβασμα του κυρίου άρθρου με τον τίτλο ένας χρόνος». Δάκρυα, που πηγή τους είχαν τις παιδικές μου αναμνήσεις ξυπνημένες από τις φράσεις «η ζωντανή ορεινή φωνή μας... που ηχεί σ' όλο το χωριό, στα διάσελα και τις δοξασμένες κορφές της Πίνδου μας και εκεί γίνεται ένα με το τραγούδι της Περδίκας...».

Γιατί έζησα κι' εγώ τα παιδικά μου χρόνια στη γενέτειρα της Μητέρας μου, στα Σουδενά Καλαβρύτων, που ο θρύλος τα θέλει συγγενικά, ίσως και άμεσο παρακλάδι των συνώνυμων χωριών της Ηπείρου.

Εύχομαι στη νεογέννητη εφημερίδα σας, σε σας τον, όπως υποθέτω, «ιθύνοντα νουν» της, στο Δ. Συμβούλιο και στον Πατριωτικό σας Σύνδεσμο, μακροβιότητα και πλούσια απόδοση των πνευματικών αγώνων σας.

ΣΤΑΘΗΣ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Λογοτέχνης -Λόγιος

● ★ ●

ΚΟΝΤΑ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ ΜΑΣ

Ευχαριστώ για τους φιλικούς χαιρετισμούς σας, αλλά και για την «φθινοπωρινή λιακάδα» της Πίνδου, που είχατε την καλωσύνη να μου στείλετε. Το ωραίο κείμενό σας μ' έκανε να νιώσω πως βρέθηκα για λίγο εκεί πάνω, στους Καλαρρύτες «κοντά στους ήρωες των βουνών μας, τους στυλοβάτες του χωριού και τις φαμίλιες των τσοπάνηδων, που έχουν τα πρόβατα στα βουνά της Πίνδου μας...» καθώς γράφετε.

Σας εύχομαι χαρούμενα Χριστούγεννα και ευτυχισμένο τον καινούργιο χρόνο 1987.

ΣΠΥΡΟΣ Γ. ΤΣΙΡΟΣ
Λογοτέχνης - Κριτικός

● ★ ●

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ «ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ»

Βέβαια, συμπληρώνεται ένας χρόνος που ο Λαογραφικός «ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ» έχει την ευχαρίστηση να παίρνει την εφημερίδα σας, να τη διαβάζει και να χαίρεται το περιεχόμενό της. Το να εκδίδει ένας σύνδεσμος ενός χωριού μια εφημερίδα είναι, ασφαλώς, γενναίο έργο και απαιτεί προ'υποθέσεις κουράγιο, σιγουριά και αδάμαστη όρεξη. Το να καταφέρνει να εκφράζει τα βιώματα του χωριού της, να μεταδίδει τα νέα, να κάνει λαογραφία και μέσα από τις γραμμές να μας δίνει στοιχεία της ταυτότητάς του, είναι πολύ σπουδαίο και αυτό ήδη το έχουν γράψει πολλοί.

Όμως εγώ που διάβηκα πολλές φορές το Χρούσια για να πάω στους Καλαρρύτες ή στα λιβάδια σας, που έγραψα το Στρούντζι, συγκινούμαι ιδιαίτερα, όταν ξαναζώ νοερά περασμένες στιγμές, ανθόσπαρτα καλοκαίρια, αφράτα νερά, άγρια βράχια και πάνω στις κορφές τους σταυραετούς. Γι' αυτό και γω χαίρομαι το έντυπό σας και σας εύχομαι να γιορτάσετε πολλά γενέθλια.

Η Πρόεδρος
Ερμηνεία Φωτιάδου

Μη χάσετε το χορό μας
Κυριακή των Αποκρέω
στο „ΞΕΝΙΑ"

Ένας χαιρετισμός στην πατρίδα του πατέρα μου

Αναμνήσεις του ΔΗΜ. ΓΙΑΚΟΥ

Ο φίλος μου και συμπατριώτης του πατέρα μου Λυκειάρχης και συγγραφέας κ. Γιάννης Γ. Θεοχάρης, συχνά πυκνά, μου ζητάει να τοπική εφημερίδα των Καγράψω κι εγώ δυο λόγια στην λαρρυτινών. Κι όμως να γράψω εγώ, που δεν έχω «προσλαμβάνουσες» παραστάσεις, όπως λένε οι φιλόλογοι καθηγητές, από την πατρίδα του μακαρίτη του πατέρα μου; Παλιότερα, σα ζούσε, μου έλεγε καμαρώνοντας:

«Αντε, και κάποτε θ' αξιωθώ να σε πάρω ν' ανεβούμε ψηλά εκεί, στη γενέτειρά μου: στους πεντάμορφους Καλαρρύτες!»

Δεν αξιώθηκε όμως, παρασυρμένος από τη δίνη της ζωής. Όμως θυμάμαι πάρα πολύ καλά πόσο μου την παίνεσε την γενέτειρά του, έτσι που και ο ίδιος εγώ, να λυπάμαι που δεν έρτασα ίσαμ' εκεί ποτέ ως τα σήμερα...

«Αντικριστά στο Συρράκο είναι, μου έλεγε: στην Πατρίδα του Ζαλοκώστα και του Κρυστάλλη! Ωστόσο, μη φαρεί πως δεν έχουμε κι εμείς οι Καλαρρυτινοί τους ονομαστούς μας...».

Και μου τους παράδιαζε, πρωτοξεκινώντας από τον ίδιο το Ζαλοκώστα, καλαρρυτιώτικη φύτρα, και προσθέτοντας τον Κωλέττη, τον Τουρτούρη, το Λάμπρο, το Βουσάκη, το Δουρούτη και άλλους λόγιους, και αποτελειώνοντας με τους μεγαλέμπορους Καλαρρυτινούς, τέλος, της χρυσοχοΐας, τους κορυφαίους καλλιτέχνες του χεριού και του ματιού...

Μου μιλούσε ύστερα για τους βαλκανικούς πολέμους, στους οποίους ανθυπολοχαγάκος του πεζικού (από εθελοντής είχε πάρει μέρος. Και μου έδειχνε καμαρώνοντας τι έγραφε το «Παράρτημα κάποιας Στρατιωτικής Εγκυκλοπαιδείας του Μεσοπολέμου στη σελ. 512:

«Γιάκος Κων)νος του Γεωργίου Ανθ)γός πες. εγεν. εν Καλαρρύταις Άρτης το 1878, πετ. της εκστρ. 12 - 13».

— Με τον Βασίλη Γιάκο του Γεωργ., που αναφέρει πριν από μένα η Εγκυκλοπαιδεία, μου έλεγε, έχουμε κάποια συγγένεια. Δεν πράγματι για απλή συνεπωνυμία. Εκείνος όμως ήταν από τη Ζάκυνθο: είχε το βαθμό του Ανθυπιλάρχου, γεννήθηκε το 1862, πήρε μέρος στον πόλεμο του 1897 και πέθανε στις 29 Ιουνίου του 1999.

Ο δικός μου ο πατέρας πέθανε στα 1948, στο Αγρίνιο, όταν εγώ είχα ήδη διοριστεί υπάλληλος στο υπουργείο της Παιδείας. Και μαράζι το έχω που δεν πόρεσα να πάω στην κηδεία του. Δεν υπήρχε αεροπλάνο τότε, για να τον προλάβω, να τον αποχαιρετήσω για πάντα.

«— Ήμουνα καλλιγράφος μου 'λεγε. Και πριν από τους πολέμους του 12 - 13, με είχαν αποσπάσει στο υπουργείο (τότε) των Στρατιωτικών, για «δακτυλογράφος» (που δακτυλομηχανές τω καιρώ εκείνω! Εμείς οι καλλιγράφοι ό,τι κάναμε...

Εμείς οι ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΟΙ ...Δεν ήταν, αλήθεια να γράφω κι εγώ τόσο ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΚΑ, όσο ο πατέρας μου;

Εκείνος όμως ήταν από τους Καλαρρύτες. Κι εγώ δεν είμαι... Μου φτάνει τάχα ετούτος εδώ ο χαιρετισμός στην πατρίδα του;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΚΟΣ

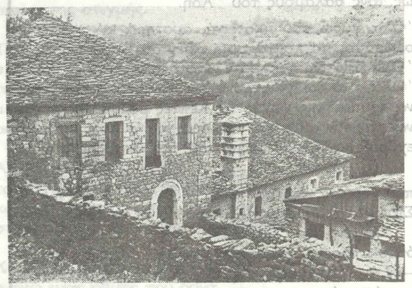

Γιακέ'ικο αρχοντικό

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΚΟΣ

Ο Δημήτρης Γιάκος γεννήθηκε στο Αγρίνιο και σπούδασε νομικά παρακολουθώντας παράλληλα και μαθήματα ελληνικής και γαλλικής φιλολογίας στην Αθήνα. Από το Φλεβάρη του 1936 έως το Μάρτη του 1968 υπηρέτησε ως δημόσιος υπάλληλος, αρχικά στο υπουργείο της Παιδείας (1936 - 1960) και έπειτα στην Προεδρία της Κυβερνήσεως (Γενική Διεύθυνση Διοικητικού). Το Μάρτη του 1968 απολύθηκε για την αντιστασιακή και συνδικαλιστική δράση του. Το 1974 αποκαταστάθηκε στη δημόσια υπηρεσία και σήμερα συνταξιοδοτείται ως επίτιμος Διεύθυντής του υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών.

Για την προσφορά του στα γράμματα είναι αρμόδιος να μιλήσει ο ίδιος. Θα σημειώσει μόνο πως για την αφήγησή του η κριτική έχει τονίσει ότι ο συγγραφέας επιγοεί τα θέματα του πάνω σ' ένα ολότελα νέο επίπεδο, «όπου η ίδια η πραγματικότητα μοιάζει μετακινημένη σε χώρο εξωπραγματικό, που τον κατακτά χωρίς να χάνει τίποτε από την αλήθεια της». Και πως «με ύφος γλαφυρό και επαγωγό ο συγγραφέας πραβάλλει έντονα στα έργα του τους αγώνες του Έθνους εναντια σε κάθε μορφής τυραννία» και «μάχεται να προβληματίσει τον αναγνώστη του γύρω από τις πολύμορφες εκδηλώσεις της κοινωνικής μας ζωής, διεισδύοντας σε καταστάσεις ψυχολογικές που αντιμετωπίζει ο σύγχρονος άνθρωπος ως άτομο και ως μέλος του κοινωνικού συνόλου». Για το γραμματολογικό εξάλλου, το δοκιμιογραφικό και το κριτικό έργο του η κριτική έχει επισημάνει το γεγονός ότι ο συγγραφέας διερευνά και αξιολογεί με αισθητικά και κοινωνικά κριτήρια εξέχουσες πνευματικές μορφές του αρχαίου και του νεότερου ελληνικού κόσμου καθώς και της παγκόσμιας Λογοτεχνίας, με οξύτατη παρατηρητικότητα και με γλαφυρό πάντοτε ύφος. Οι τιμητικές διακρίσεις για ν' αναφερθούν χρειάζονται πολλές γραμμές.

Καθηγητής της Ιστορίας της Λογοτεχνίας και του Τύπου στο Κέντρο Σπουδών Δημοσιογραφίας - Δημοσιότητας, ο Δημήτρης Γιάκος έχει δώσει πλήθος ομιλιών στην ελληνική πρωτεύουσα και στην περιφέρεια. Διηγήματά του εξάλλου έχουν μεταφρασθεί στα γαλλικά, τ' αγγλικά, τα ρωσικά, τα ρουμανικά, τα φιλανδικά και τα δανικά, ενώ αρκετά άλλα έχουν περιληφθεί σε Ανθολογίες, ελληνικές και ξένες.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΝΙΚΟΣ ΤΖΙΜΑΣ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΣΕΙΣ, ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΕΙΣ
ΓΑΜΩΝ — ΒΑΠΤΙΣΕΩΝ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΙΔΗ
ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ, ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΦΙΛΜΣ
ΣΜΥΡΝΗΣ 2 (ΠΛ. ΠΑΡΓΗΣ) — ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΤΗΛ. 37482

Ποίηση του καιρού μας

Η ΠΗΓΗ

Οι μεγάλες σκοτεινές κηλίδες,
τ' ατέλειωτα μελανά φύλλα,
οι λειχήνες πάνω στο σκούρο ρέμα του νερού!

Σκύβεις με τρόμο απάνω τους,
βήμα - βήμα παρακολουθείς τη ροή τους,
τούτους τους σπαραγμούς του αίματος,
σιγά - σιγά παρασέρνεσαι χωρίς να το νιώσεις
ως πους θαλάμους του Άδη.

Όλα γύρω σου σκοτεινά, ωραυστηρά κι' ασάλευτα
οι βράχοι, τα καφαλισμένα δέντρα, οι πέτρες.
Όλα από δω ξεκινάνε. Από δω πηγάζει ο πόνος.
Όλα από δω γλιστράνε σα σιγανό ποτάμι νερού
να τρυπάν της ψυχής τις λεπτές μεμβράνες,
να φέρνουν αίμα και δάκρυα,
εχθροί παντοτινοί κάτω απ' της ύπαρξής σου τα (στρώματα
που γερά τα νιώμιζες.
Στρώματα σκοτεινά, λακκούβες με πράσινο σαπι- (σμένο νερό,
όπου μπορείς κάθε στιγμή να τσακίσεις το πόδι,
—κι' ένα μάτι πικρό, αιμοβόρο, να σε παρακολουθεί (χαιρέκακα,
να σε κοιτάζει σαν ήλιος συννεφιασμένος.

Ποιός γνωρίζει τον εαυτό του;

● ★ ●

ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ

Ανιχνεύεις εκείνο το κάτι στου ανθρώπου τομάτι,
αυτό το πρέμουλο που ταραχή σου φέρνει γιατί δεν (το βλέπεις,
αυτό που ποτέ δεν ωρίμασε σαν καρπός να πέσει,
που έκανε να στάζουν τα δάκρυα από των αγίων τα (βλέφαρα,
εκείνων των πρωτάκουστα παιδεμένων ανθρώπων
που κονταροχτυπιούνταν κάθε μέρα μ' ένα ξίφος μυ- (τερό με την ψυχή τους.
Κι' ενώ ποθούσαν να κατρακυλήσουν μες στις κα- (τερές επιθυμίες των πόλεων,
έμειναν βουβοί εκεί πάνω, σαν πελεκημένοι μες στο (βουνό,
εκεί πάνω, στα ψυχρά ύψη της οδυνηρής τελειότη- (τας..

Ψάχνεις αυτό το κάτι που δε θέλει πιο πέρα απ' (την υλική του ζώου να πάει,
δε θέλει, —
όλοι έχουν σταματήσει εκεί, στην πρωτόγονη ζέστα,
στην άγρια φωνή της νύχτας,
γιατί έρχεται δυνατή μες απ' το αίμα τους,
γιατί τους λυγίζει την ψυχή σαν κλωνάρι.

Αγάπη, δικαιοσύνη, της ψυχής καλοσύνη,
τι τις ζητάς με θάμπος σαν άσοφος μέσα σ' αυτήν (την άγρια των ανθρώπων ζούγκλα;
Κι' αν υπάρχουν εδώ κι' εκεί είναι σπεναγμού κολό- (νες,
είναι άφωνο της διαμαρτυρίας λιάσιμο.
Η δικαιοσύνη ποτέ στην αγκαλιά των δικαίων δεν (έπεσε
Ετούτη η γη αιώνες κρατεί τις φωνές του άγριου (δάσους.
Το αίμα του αγριμιού έσμιξε με τα χώματά της,
έγινε ένα μαζί της.
Γη ίσον πόνος, ίσον αδικία, ίσον δολοφονημένου (κραυγή.

Τα λευκά κρίνα θάλλουνε μες στον ύπνο μας,
μες στων αμετανόητων ποιητών τα όνειρα,
μες στ' αλαφρά βήματα των σπάνιων λευκών ψυ- (χών,
πού ναί, πότε - πότε πατούνε δειλά τη γη τις νύχτες
σαν αέρας χλιαρός,
άφοβα εκτεθειμένες στα πικρά και κρυμμένα του (σκοταδιού μαχαίρια.

ΟΛΓΑ ΒΟΤΣΗ

Από την ποιητική συλλογή: «Πήλινο Σχήμα»
Εκδόσεις Αστρολάβος) Ευθύνη

Στον τόπο μας με τους ανθρώπους μας

ΠΥΡΟΜΑΔΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΑ

σφ Έξω χιονίζει ασταμάτητα. Μια αινιγματική σιωπή έχει αγκαλιάσει το χωριό, λες κι έφυγε. Η ζωή νοικοκυρεμένα κινείται στις σπιτομάνες κοντά στο τζάκι. Το σούρουπο έπεσε κι αυτό γρήγορα απόψε.

Ο τραχανάς εφέτος, κοινή διαπίστωση, είχε μια επιτυχία, άλλο πράγμα. Αγνα υλικά, νοικοκυριό και φροντίδα μας πρόσφεραν ποιότητα. Ένα πιάτο ζεστό τραχανά το βραδυνό μας χόρτασε και για συμπλήρωμα πυρομάδα ζεστή στη Θράκα με τυρί απ' τ' ασκί.

Την φροντίδα της πυρομάδας είχε η μητέρα. Έκοβε το καλαμποκίσιο ψωμί και το χάραζε σταυρωτά, δηλαδή σε σχήμα Χι και το έβαζε με προσοχή κοντά στη Θράκα. Κοκκίνιζε αυτή με την ώρα σιγά σιγά και γινόταν προκλητική λιχουδιά. Τρωγόταν ευχάρστα χωρίς προσφά'ι', αλά με τυρί ήταν το κάτι άλλο. Τα παιδιά κουρασμένα απ' τα παιχνίδια στο χιόνι είχαν όρεξη πρωτοφανή.

Η γιαγιά με τα λίγα δόντια, η καημένη, ήθελε κι αυτή νοστιμιές, αλλά που δόντια για πυρομάδα. Ζήλευε χωρίς να το δείχνει. Η μητέρα την αγαπούσε και τη σεβόταν της διάλεγε λίγη ζεστή μέση και εξασφάλιζε ευχές κι ευχαριστίες.

Η πυρομάδα, όταν το ψωμί, όπως το δικό μας ήταν από καλολασμένο καλαμπόκι και καλοαλεσμένο στο μύλο, ήταν πάντοτε γλύκισμα.

Πόση ευτυχία σκορπίζει στις καρδιές όλων μας η οικογενειακή θαλπωρή, το βραδυνό κοντά στο τζάκι με τη ζεστή πυρομάδα.

★

ΕΙΔΗΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΑΣΧΕΤΟΙ

Όλοι οι Έλληνες έχουν γνώμη, ίσως φωνασκούν αυτοί που έχουν λανθασμένη. Πολλές φορές το θράσος ενισχύει το λάθος και αυτό με τη σειρά του παίρνει διαστάσεις και δημιουργεί εντυπώσεις και μετά κακόγουστα έργα.

Ας αναφέρουμε ένα παράδειγμα για να γίνουμε αντιληπτοί.

Υπάρχουν αγράμματοι με πτυχίο. Ίσως ελάχιστοι, αλλά υπάρχουν. Αυτοί οι «κύριοι» για να καλύψουν τα απωθημένα τους, τις απόψεις τους τις διατυμπανίζουν και θέλουν να τις επιβάλουν. Όσον αφορά τα προσωπικά τους θέματα είναι ελεύθεροι να κάνουν ό,τι θέλουν, αλλά στα κοινά θέματα καλό είναι γκράτηση. Σε θέματα του χωνα παρουσιάσουν αυτοσυρμό έχουν δικαίωμα να έχουν τη γνώμη τους, σωστή η λαθεμένη, αλλά να μοχθούν να ιδρώνουν για να την επιβάλουν από ψευτοεγωϊσμό η κόμπλεξ πάει πολύ, είναι ανταπάδεκτο. Αυτοί είναι γενικά οι άσχετοι.

Αυτοί που διαθέτουν ρωμαλέα σκέψη, τεκμηριωμένη, ανιδιοτελή για το καλό του χωριού, αυτό το επαναλαμβάνουμε για το καλό του χωριού είναι οι ειδήμονες δηλαδή αυτοί που κατέχουν επιστημονικά, απόλυτα το θέμα και γνωρίζουν την ιδανική θέση για την επίλυσή του. Το χωριό μας διαθέτει σ' όλες τις περιοχές της γνώσης ειδήμονες παλληκάρια, λεβέντες: στο χώρο της κτηνοτροφίας, της τέχνης και της επιστήμης.

Μέχρι σήμερα αυτή τη δυναμική παρουσία του χωριού μας την αφήσαμε στο περιθώριο, ανεκμετάλευτη.

Π. χ. Έχουμε μηχανικούς χωριανούς, λεβέντες στη δουλειά τους. Μέχρι σήμερα δεν τους ρώτησε κανένας για κανένα θέμα συναφές του χωριού μας. Πότε το κοινοτικό συμβούλιο των Καλαρρυτών κάλεσε ένα απ' αυτά τα παιδιά να του ζητήσει την έγκυρη γνώμη του;

Με μεγάλη λύπη μας θα απαντήσουμε αρνητικά.

Αυτό που έγινε μέχρι τώρα, καλό είναι να σταματήσει για το καλό του χωριού μας, το καλό όλων μας. Μακάρι κι άλλα χωριά να είχαν τόσους επιστήμονες όσους το μεγάλο χωριό μας.

★

Η ΠΕΡΔΙΚΑ ΤΗΣ ΚΡΟΥΝΑΣ

Το χειμώνα, όταν ξεκόψει ο χιονιάς, το χιόνι παγώνει και περπατιέται, είναι ευχάριστο να πας στη Τζιάμινα. Λιγοστούς χωριανούς ή και κανέναν δε θα βρεις στο δρόμο. Η αινιγματική γαλήνη σε σπρώχνει σε σκέψεις, που φέρνουν συγκινήσεις απ' τα περασμένα.

Πάνω απ' τη βρύση του Παράσχη στ' αλώνι, χαίρεσαι έναν ορίζοντα με πολλές χαρούμενες πινελιές. Το χωριό, το μεγάλο μας, το μοναδικό μας χωριό στα λευκά, στα επίσημα, απλώνεται επιβλητικό. Τη ζωντάνια στη σιωπή του μαρτυρούν τα τζάκια που απλώνουν καπνούς, σημάδια ύπαρξης και μουντζουρώνουν προσεκτικά τον γαλανό ουρανό. Η οροσειρά της Πίνδου μας, η Κακαρδίτσα, ο Πρέσσος, τα Αθαμανικά (Τα Τζουμέρκα) σέρνουν στην πλάτη τους βαριά ολόασπρη χειμωνιάτικη κάπα. Στην Παναγιά, στο Σελίστι, στην Κουρούνα, στη Τζάμινα, στον Αι - Θανάση καμιά κίνηση. Λίγα σπουργίτια και ελάχιστα τσιόνια σπάνε τη μοναξιά.

Σε λίγο κάτι ακούγεται, κάτι μοναδικό, κάτι σπάνιο, κάτι αλλιώτικο, το λάλημα της πετροπέρδικας. Η χαρά στο άκουσμα σε κάνει προσεκτικό στην αρχή, να προσδιορίσεις το τόπο, που βρίσκεται και κελαηδεί. Με την ώρα αυθόρμητα βρίσκεις, εντοπίζεις την Κρούνα, απ' όπου έρχεται ο γλυκός κελα'ι'δισμός. Τι τάχα να λέει; Πόσα ακούσματα μένουν αινίγματα!

Σπάνιες στιγμές, μοναδικές εμπειρίες χαράς και υπαίθρου στην καρδιά του χειμώνα. Δεν είναι οι Καλαρρύτες μόνο για το καλοκαίρι αλλά για όλο το χρόνο.

★

ΜΕ ΤΟΥΣ ΞΕΝΗΤΕΜΕΝΟΥΣ ΜΑΣ

Εννιά η ώρα το πρωΐ κατέβαινα για το μεσοχώρι, όπως κάθε μέρα, αλλά σήμερα έχει ταχυδρομείο και περίμενα απ' τα παιδιά κανένα γράμμα, νέα τους, που είχα καιρό να πάρω, μου έλεγε ο φίλος μουο Νικόλας.

Παραμονές πρωτοχρονιάς, γενικά χρονιάρες μέρες θέλεις τους δικούς σου, αυτούς συλλογιέσαι, σ' αυτούς γράφεις, απ' αυτούς περιμένεις ειδήσεις. Αλλά το κυριώτερο αυτούς περιμένεις να περάσεις χαρούμενα αυτές τις Άγιες ημέρες μαζί τους. Είναι σωστό αυτό που λέει ο λαός μας: «Μοιρασμένη χαρά διπλή χαρά...».

Κόντευα στο μεσοχώρι, συνέχισε ο φίλος μου ο Νικόλας, και έλεγα αν δεν έχω γράμμα με τον ταχυδρόμο θα πάρω συνδιάλεξη. Αλλά λες να δουλεύει το τηλέφωνο ή από την κακοκαιρία έσπασαν οι γραμμές. Αυτές τις σκέψεις είχα στο νου μου και βάδιζα. Και ξαφνικά πέφτω σε μια σκηνή συνάντησης παιδιού και μάνας.

Η μάνα, η κυρά - Μαρία, θυμάμαι καλά, πήγαινε στο μπακάλικο για ψώνια. Στο δρόμο ο γιός της, ο μεγάλος απ' τα Γιάννινα.

— Μάνα,

— Παιδί μου. Πώς βρέθηκες εδώ;

— Ήρθα για τις γιορτές.

Σε λίγο μάνα, γιος και τα δάκρυα χαράς έγιναν ένα. Δάκρυσα μου είπε ο Νικόλας. Αλλά την ίδια σκηνή την έζησα κι εγώ πιο κάτω βρήκα αναπάντεχο το δικό μου παιδί.

— Πατέρα

— Παιδί μου... φιλιά... σιωπή... δάκρυα.

Από δω και πέρα μιλάει μόνο η καρδιά.

★

ΛΟΙΠΑ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΙΠΑ

Τα θέματα του χωριού μας είναι πλείστα όσα. Μοχθείς από εδώ να τα επισημάνεις, παρατηρείς με πικρία και απογοήτευση, ότι ξέχασες τα περισσότερα. Αυτό γίνεται γιατί χρόνο με το χρόνο από την αδιαφορία μας, πολλαπλασιάζονται.

Θα υπογραμμίσουμε με λύπη μας την εγκατάλειψη των μύλων του χωριού μας. Αλλά ας τα πάρουμε τα πράγματα απ' την αρχή:

1. Ο αλευρόμυλος του χωριού δεν δουλεύει, γιατί δεν υπάρχουν αλέσματα. Αυτό όμως αποτελεί μια παραδοσιακή πολιτιστική μονάδα εκατονταετηρίδων, αντίκα του χθες, που πρέπει να τύχει μέριμνας και φροντίδας για να διατηρηθεί. Οι τοίχοι, η στέγη, τα πάντα θέλουν μάστορα για συντήρηση, όχι για μετατροπές. Κάθε τι θα πρέπει να μείνει συντηρημένο στην παλιά του όψη.

2. Ο μύλος στο ποτάμι, η νεροτριβή και τα μαντάνια. Ο μύλος θέλει επισκευαστικές εργασίες, όπως και ο μύλος του χωριού.

Ιδιαίτερη φροντίδα πρέπει να δώσουμε στη νεροτριβή και στα μαντάνια.

Η νεροτριβή και τα μαντάνια, όταν γίνει ο δρόμος, μπορεί να δουλέψουν εξυπηρετώντας τις ανάγκες όλης της περιοχής. Μη ξεχνάμε ότι στην Ήπειρο έχουν μείνει οι νεροτριβές και τα μαντάνια του Λούρου και του Καλπακίου, γιατί να μη δουλέψουν και των Καλαρρυτών.

Ίσως μας πει κάποιος, ας γίνει ο δρόμος πρώτα και μετά βλέπουμε. Απαντούμε, μήπως τότε είναι πολύ αργά;

● ★ ●

Ο ΧΙΟΝΑΝΘΡΩΠΟΣ

Είχε σταματήσει απ' το πρωΐ το χιόνι. Ξαστέρωσε και το κρύο έσφιξε. Το χιόνι πέρασε το μισό μέτρο μέσα στο χωριό. Το κρύο το πάγωσε και περπατούσες άνετα πάνω του χωρίς να βουλιάζεις.

Ο ήλιος είχε ανεβεί στην Κακαρδίτσα τέσσερις πέντε κλίτσες και το κρύο ήταν υποφερτό. Η μέρα χαρά Θεού. Παντού άσπρο και ένας γαλανός ουρανός ν' αγκαλιάζει με αγάπη τα πάντα. Χαρά Θεού!

Οι μεγάλοι με τα δόντια κρατούσαν τα παιδιά στα σπίτια. Ο καιρός τα καλούσε έξω και οι γονείς με φέματα και αλήθειες μοχθούσαν να τα συγκρατήσουν. Μάταια όμως.

Σε λίγο γέμισαν οι αυλές και οι πεδιάδες παιδόκοσμο. Χαρές, γέλια, παιχνίδια τραγούδια. Τα ροζ πρόσωπα θύμιζαν πριαντάφυλλο της άνοιξης και η μύτη τους γαρούφαλο.

Μάζεψαν μπάλες χιόνι και εύκολα έκαιαν το κορμί του χιονανθρώπου Του έβαιλαν κεφάλι και μύτη, μάτια, στόμα με κάρβουνο. Όλα έδειχναν γούστο μεράκι. Ο Βασίλης ο ξύπνιος της συντροφιάς, έφερε ένα κασκέτο του πατέρα του για καπέλο του χιονανθρώπου. Εδώ έπεσε πολύ χειροκρότημα. Δεν έφταινε ο δόλιος, μια χαψιά άνθρωπος, να καπελώσει τον χιονάνθρωπο, πράγμα που φρόντισαν οι μεγαλύτεροι. Όταν τελείωσαν κοντά στα «Εύγε» των μεγάλων διψούσαν τα παιδιά και για κίνηση, που βρήκαν σ' ένα αξέχαστο χιονοπόλεμο. Οι Καλαρρύτες στις δόξες τους!

★

ΤΑ ΚΑΣΚΑΒΕΛΙΑ

Στο χωριό τα παιδιά δεν είχαμε παιχνίδια, που έχουν τα παιδιά των πόλεων. Τα περισσότερα, ή σχεδόν όλα, ήταν παιχνίδια δικής μας κατασκευής και ορισμένα γίνονταν με τη βοήθεια των μεγάλων και μεπούχειρα υλικά.

Ένα απ' τα παιχνίδια αυτά ήταν το άλογο. Γινόταν με ξύλα από κούρπανο, που λύγιζαν εύκολα και δεν έσπαγαν. Μ' αυτό γινόταν τα πόλεμο με την ψευδαίσθηση ότι ιππεύει.

Είχαμε παίξει μ' ένα τέτοιο άλογο ώρες ενώ έξω ένας αέρας και μια κρύα βροχή χάλαγε κόσμο.

Η γιαγιά που ζει τα όνειρα και τις επιθυμίες των παιδών ετοίμαζε σιωπηλή την έκπληξη: Στον ψίστη, είχε τοποθετήσει «σπυριά» από καλαμπόκι. Στο αναμένο τζάκι έριξε μια τούφα πουγκάρι, που άναψε με το χαρακτηριστικό τσίρισμα.

Εμείς απορροφημένοι στο παιχνίδι με το άλογο, βλέπαμε τη γιαγιά σχεδόν αδιάφορα. Δεν άργησαν να γίνουν οι παπαδίτσες, τα «ΠΟΠ - ΚΟΡΝ» που εμείς τα λέγαμε κασκαβέλια.

Μας άρεσαν πολύ, η γιαγιά έδειχνε χαρούμενη με τη χαρά που μας πρόσφερε. Εμείς γρήγορα γρήγορα, σχεδόν λαίμαργα τα τελειώσαμε και θέλαμε κι άλλα.

Σύγχρονη ποίηση

ΑΙΟΛΟΣ

α'

Στην αιώρα του χρόνου τα βουνά
κοίτα, μες τον καπνό μένουν ακίνητα.

Το χώμα τους τρέμει στις παλάμες
κι' οι πέντε άνεμοι τους φυσούν σαν μια σφεντόνα
αίολοι της στιγμής.

Τί να σημαίνουν με τα δάκτυλα κρυμμένα
στις ανοιχτές πληγές
την ανεμώνη στην άκρη του γκρεμού
μόλις που στάθηκε
ραγίζοντας το μάρμαρο;

Απ' το παράθυρο κοίτα
τα τείχη με τις βαρειές πέτρες
και τους πύργους που υψώνονται
στη σκιά μιας εξουσίας που χάθηκε.

Κι' έμεινε μόνο ένα όνομα
η ηχώ μιας φήμης που δονά
μέσα στα δέντρα σαν άρπα αιολική.

Πάνω από τις κορφές τους μακρυνή
σηματωρός προβαίνει
τ' άστρο λαμπρό της Αφροδίτης
γράφοντας τ' αρχικά του μέσα στους αστερισμούς.

Θραύσματα εικόνων που ξάφνου δες
στέκουν ακέραιες
μπροστά στο τέλος που κτυπά σαν δόρυ
στην αίχμή του σκοταδιού.

● ★ ●

Η ΠΕΙΡΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ

β'

«ειδώλων δε πλέον πρόθυρον» (υ, 355)

Η αυλόπορτα μας γέμισε ήσκιους.

Κι' αυτοί κάθονται
σαν φίλοι σπιτικοί που από καιρό
περίμεναν τον ερχομό τους
σε σύναξη γιορταστική
σ' ένα τραπέζι γύρω κι' ομιλούν.

Κι' όσο μιλούν το σπίτι αργά γιομίζει με θορύβους παραξένους.
Σαν ξένοι που διαβήκαν βιαφνικά τη θύρα
και φόρεσαν τα ρούχα μας
ήπιαν το διαλεκτό παλιό κρασί
και ύστερα
διακριτικά στην κλίνη μας ξαπλώνοντας
σε ύπνο βαθύ κοιμούνται.

Ενώ οι άλλοι κάτω από το σπίτι
άναψαν ήδη τη φωτιά του χαλασμού.

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Από την ποιητική συλλογή: «Ο αόσκητος χρόνος»
Εκδόσεις: Αστρολάβος) Ευθύνη

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΜΑΣ

Δραστηριότητες κατά το 1986

Στις 7 Δεκεμβρίου του 1986 ημέρα Κυριακή και ώρα 10.30 το πρωί το Δ.Σ. του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτών «Η ΠΙΝΔΟΣ» έκανε την προβλεπόμενη από το καταστατικό του λογοδοσία στη Γενική Συνέλευση των μελών του στην αίθουσα τελετών του Εργατικού Κέντρου της πόλης μας που ήταν κατάμεστη από 150 και πλέον μέλη του Συνδέσμου.

Η λογοδοσία που έγινε από το Γεν. Γραμματέα του Συνδέσμου κ. Θ. Μπαργιάννη στράφηκε γύρω από τις ενέργειες του Δ.Σ. για την υλοποίηση των διαφόρων στόχων του, όπως ο δρόμος, το τηλέφωνο, οι εκδηλώσεις του χορευτικού του, η τροποποίηση του καταστατικού του και άλλα.

Προς τις κατευθύνσεις αυτές το Δ.Σ. κινήθηκε με αξιοζήλευτη δραστηριότητα.

Μεταξύ των άλλων τονίστηκαν τα εξής:

Τον Ιανουάριο του 1986 το Δ.Σ. επισκέφτεται στην Αθήνα τα Υπουργεία Πολιτισμού, Εξωτερικών, Δημ. Έργων, Νέας Γενιάς, τον Ε.Ο.Τ. κ. ά. φορείς για την προώθηση των ουσιαστικότερων επιδιώξεων του, όπως Ξενώνας, δρόμος κ.ά. Τέτοιες επισκέψεις στην Αθήνα για θέματα του Συνδέσμου και του χωριού πραγματοποίησε άλλες 4 το Δ.Σ. κατά το 1986.

Το Φεβρουάριο ύστερα από γενική απαίτηση όλων των μελών του Συνδέσμου μας το Δ.Σ. προχωρεί στην τροποποίηση του καταστατικού του που στόχευε στην εύρυθμη, απρόσκοπτη και αρτιότερη λειτουργία του ιδίου του Συνδέσμου μας.

Τον επόμενο μήνα, δηλαδή το Μάρτιο σημαδιακό γεγονός για την ομοψυχία όλων των μελών του Συνδέσμου μας ήταν η πραγματοποίηση του καθιερωμένου ετήσιου χορού. Αξιοσημείωτη είναι η πρωτοφανής συμμετοχή των πατριωτών και των φίλων του χωριού μας και το σημαντικό οικονομικό όφελος απ' αυτόν.

Το μήνα Απρίλιο μαζί με τη δενδροφύτευση στο ίδιο το χωριό ο Σύνδεσμός μας ρίχνει το σύνθημα στα μέλη του «Πάσχα στους Καλαρρύτες». Έτσι πολλά μέλη ανταποκρινόμενα σ' αυτό το προσκλητήριο, αρχές του Μάη, γιόρτασαν τη μεγάλη της Χριστιανοσύνης γιορτή στη γενέτειρά τους κοντά στους λιγοστούς, αλλά πρωτικούς μόνιμους κατοίκους του.

Τον ίδιο μήνα το Δ.Σ. προωθεί την ιδέα ενός Πανκαλαρρυτιώτικου Συνεδρίου στα Γιάννενα σε συζήτηση του άτυπου Καλαρρυτιώτικου φορέα.

Ο μήνας Ιούνιος γίνεται ορόσημο για το Σύνδεσμό μας. Σημαδεύεται από την εθελουσία οικονομική προσφορά όλων των μελών του για την άμεση αντιμετώπιση ιδιόμορφου και ιδιότυπου χρέους οφειλόμενου σε δάνειο πρώην μέλους του Συνδέσμου μας.

Τέλη Ιουνίου και αρχές Ιουλίου στο υπαίθριο θέατρο της Ε.Η.Μ. δίνογας δύο εμφανίσεις του χορευτικού του Συνδέσμου μας, που άφησαν στην κυριολεξία άναυδους και καταγοητευμένους τους απειράριθμους θεατές του χορευτικού μας Ομίλου.

Οι μήνες Ιούλιος και Αύγουστος είναι μήνες δράσης του χορευτικού μας: Ισπανία, Βέλγιο, και Γαλλία είναι οι χώρες που ο τύπος τους και οι υπεύθυνοι διεθνών φεστιβάλ καθώς και χιλιάδες θεατές συγχαίρουν τον Σύνδεσμό μας για την αρτιώτατη οργάνωση του χορευτικού μας ομίλου.

Τον ίδιο μήνα δηλαδή τον Αύγουστο η φιλαρμονική της πόλης μας θα πάρει μέρος στην λιτάνευση της Πάνσεπτης Εικόνας του Αγίου Νικολάου στους Καλαρρύτες σε μια πρωτοφανή για το χωριό μας εκδήλωση.

Με την έναρξη του φθινοπώρου αρχίζουν και οι εγγραφές για τη νέα χορευτική περίοδο.

Η συμμετοχή των νέων της πόλης μας ήταν πέρα από κάθε προσδοκία.

Έτσι σήμερα το χορευτικό μας απαρτίζεται από 13 χορευτικά τμήματα με σύνολο περισσότερα από 450 παιδιά, αποτέλεσμα της αναγνωρισμένης και της μεθοδευμένης δουλειάς που γίνεται στο χορευτικό μας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μεγάλη βαρύτητα το Δ.Σ. έδωσε στην έναρξη των εργασιών του δρόμου. Με διαδοχικές και συνεχείς πιέσεις προς Υπουργείο Νομαρχία, ΔΕΚΕ, εργολάβο κ.ά. με αλλεπάλληλες επισκέψεις, δημοσιεύσεις και πιέσεις τελικά άρχισε η κατασκευή της σήραγγας που προβλέπεται αρχές Μαρτίου να τελειώσει.

Συνοπτικά συμπεραίνουμε ότι η δετία του απερχομένου Δ.Σ. ήταν από τις πιο γόνιμες αλλά συγχρόνως και από τις πιο ηρωϊκές και περήφανες.

Γόνιμη γιατί κατάφερε να υπερασπίσει τα συμφέροντα του Συνδέσμου παρόλες τις απαράδεκτες υπονομεύσεις του έργου του.

Ηρωϊκή γιατί τα μέλη του και το Δ.Σ. άνθρωποι ακέραιοι, ασυμβίβαστοι και αγωνιστές του δικαίου, έχοντας γνώμονα την αξιοπρέπεια, την συνέπεια και την καλή φήμη του Συνδέσμου, αντιτάχτηκαν με σθένος στα ύπουλα σχέδια γνωστών κύκλων και τους απέδειξαν ότι η σήψη δεν έχει θέση στο Σύνδεσμο, επιτυγχάνοντας την κάθαρση.

Περήφανη γιατί παρέλαβε ένα Σύνδεσμο με 1,5 εκατομμύρια δραχμές χρέος και όχι μόνο τον

Γράφει ο καθηγητής κ. ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΟΓΟΡΙΤΗΣ

ξεχρέωσε αλλά τον παραδίδει και με 831.000 δραχμές πλεόνασμα.

Παρέλαβε ένα Σύνδεσμο αγωνιζόμενο να κρατήσει λίγες δεκάδες παιδιά στο χορευτικό του λόγω των γνωστών γεγονότων που είχαν συνέπεια τον κλονισμό της εμπιστοσύνης των γονέων, και τον παραδίδει με 450 παιδιά.

Παρέλαβε ένα Σύνδεσμο που τα προηγούμενα 4 χρόνια δεν είχε καμιά παρουσία στο χωριό και τον παραδίδει με 4 παρουσίες του Δ.Σ. με μηχανικούς του Ε.Ο.Τ. στο χωριό, με μια μαζική δενδροφύτευση, με μια πραγματική Ανάσταση στην πλατεία του χωριού μετά από πολλά χρόνια, με μια μοναδική σε συμετοχή και ευλάβεια λιτανεία, με δυο εμφανίσεις του χορευτικού στην πλατεία του χωριού και με μια εμφάνιση της φιλαρμονικής του Δήμου στους Καλαρρύτες.

Παρέλαβε ένα Σύνδεσμο που η επιβίωσή του εξαρτώνταν από τις τυχόν επιδοτήσεις του Κράτους και τον παραδίδει οικονομικά αυτάρκη χάρις στην ορθολογική ανάπτυξη και αξιοποίηση του χορευτικού.

Παρέλαβε ένα Σύνδεσμο με 70 --80 ενεργά μέλη και τον παραδίδει σήμερα με 150 ενεργά μέλη και 285 εγγεγραμμένα.

Τέλος παραδίδει ένα Σύνδεσμο με ένα πολύτιμο πολιτιστικό, λογοτεχνικό κόσμημα, την εφημερίδα του «Καλαρρυτιώτικα Νέα» που με το υψηλό της ποιοτικό επίπεδο καταξιώθηκε στον πνευματικό κόσμο της χώρας, εμπνέοντας δίκαια αισθήματα υπερηφανείας σ' όλους μας.

«ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ»
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
—●★●—
ΕΚΔΟΤΗΣ: ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ»
ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ 31 ● ΤΗΛ. 37.440 ● ΓΙΑΝΝΙΝΑ
ΔΙΝΤΗΣ: Συντάσσεται από επιτροπή

Για οποιαδήποτε πληροφορία απευθύνεσθε στον Πρόεδρο του Συνδέσμου κ. Θεόδ. Μπαργιάννη τηλ. (0651) 25561 & (0651) 37440

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ: Διανέμεται δωρεάν για τα μέλη του Συνδέσμου και τους φίλους του.

Τυπογραφείο:
Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ - Λ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 41 ● ΤΗΛ. 20.544 ● ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Αρχαιρεσίες του Συνδέσμου μας

Η Γενική Συνέλευση της 7 - 12 - 1986 του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτών «Η ΠΙΝΔΟΣ» έκλεισε με τις προγραμματισμένες αρχαιρεσίες που διεξήγαγε με υποδειγματική τάξη και άψογη διαδικασία το ομόφωνα εκλεγμένο από την Γενική Συνέλευση Προεδρείο που απαρτίζονταν από τα μέλη μας:

1. Πέτρο Δημοσθένους, Δικηγόρο ως Πρόεδρο
2. Σωτήριο Ζαφειρίδη, Επιχειρηματία, ως Γραμματέα και
3. Δημήτριο Μαντζαβίνη, Αργυροχόο, ως μέλος.

Για την ανάδειξη του Νέου Δ. Συμβουλίου του Συνδέσμου εφήφισαν 136 τακτικά και ταμειακώς τακτοποιημένα μέλη.

Έλαβαν:

Για το Διοικητικό Συμβούλιο:

1. Χριστόφορος Δογορίτης	125
2. Θεόδωρος Μπαργιάννης	124
3. Γεώργιος Δογορίτης	105
4. Θεόδωρος Μαρέτης	102
5. Πηνελόπη Μπολάνου	94
6. Ηλίας Γκογκάκης	67
7. Κώστας Αρλέτος	58
8. Ιωάννης Μπακαγιάννης	51
9. Κώστας Τζουμάκας	50
10. Βασίλειος Αρλέτος	48
11. Παρασκευή Τσόλα	26
12. Σωτήρης Μητρογιώργος	2

Για την Εξελεγκτική Επιτροπή:

1. Κώστας Τσόλας	112
2. Δημήτριος Μαντζαβίνης	74
3. Αντώνης Ζαρίμπας	69
4. Απόστολος Αρλέτος	46
5. Γεώργιος Μπαρμπούτης	36

Για το Διοικητικό Συμβούλιο εξελέγησαν οι 7 πρώτοι ως τακτικά μέλη και οι υπόλοιποι αναπληρωματικά.

Για την Εξελεγκτική Επιτροπή εξελέγησαν τακτικά μέλη οι τρεις πρώτοι και οι υπόλοιποι αναπληρωματικά.

Το νεοεκλεγέν Δ. Συμβούλιο συστήθηκε ομόφωνα σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος: Θεόδωρος Μπαργιάννης
Αν)δρος: Χριστόφορος Δογορίτης
Γ. Γραμματέας: Θεόδωρος Μαρέτης
Ταμίας: Γεώργιος Δογορίτης
Κοσμήτορας: Πηνελόπη Μπολάνου
Μέλη: 1. Ηλίας Γκογκάκης και 2. Κώστας Αρλέτος

Βραβεία στα νειάτα μας

Στα πλαίσια της προσπάθειας του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτών «Η ΠΙΝΔΟΣ» για την τόνωση της ευγενούς άμιλλας του ζήλου και υψηλής επίδοσης μεταξύ των παιδιών των μελών του και των νέων που αποτελούν το πασίγνωστο Χορευτικό του, αποφάσισε από το Σχολ. έτος 1986 - 87 την καθιέρωση βραβείων.

Τα βραβεία εκτός από το καλαίσθητο αναμνηστικό και τιμητικό έντυπο, θα συνοδεύονται και από χρηματικό ποσό.

Θα απονέμεται σε σεμνή τελετή που θα διοργανώνεται για το σκοπό αυτό από το Δ.Σ. του Συνδέσμου στην αρχή του επόμενου Σχολικού έτους.

Τα βραβεία για τον πρώτο χρόνο θα είναι δύο κατηγοριών:

Α. Βραβεία για τα παιδιά μελών του Συνδέσμου:

1. Βραβείο καλλίτερης επίδοσης μαθητού ή μαθήτριας Γυμνασίου.
2. Βραβείο καλλίτερης επίδοσης μαθητού ή μαθήτριας Λυκείου.

Β. Βραβεία για τα παιδιά του Χορευτικού μας Ομίλου:

1. Βραβείο καλλίτερης επίδοσης μαθητού ή μαθήτριας Γυμνασίου.
2. Βραβείο καλλίτερης επίδοσης μαθητού ή μαθήτριας Λυκείου.
3. Βραβείο καλλίτερης επίδοσης φοιτητού ή φοιτήτριας.

Πρέπει να τονισθεί ότι ιδιαίτερα ο Χορευτικός Όμιλος έχει Παράδοση χορευτών και χορευτριών υψηλής βαθμολογίας και δεκάδων επιτυχιών στις εξετάσεις των Ανωτάτων Πνευματικών Ιδρυμάτων της Χώρας μας.

ΑΞΕΧΑΣΤΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ. ΛΩΛΑΣ

Γράφει ο καθηγητής ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ

Στον καιρό μας οι εύρωστες ψυχικές παρουσίες σπανίζουν. Η έλλειψή τους αναντίρρητα υποβαθμίζει την ποιότητα της ζωής μας.

Οι ολοκληρωμένοι άνθρωποι με το περήφανο και αξιόλογο πέρασμα απ' τη ζωή, παρ' όλο που έφυγαν απ' τον μάταιο κόσμο, για μας είναι πιο ζωντανοί από πολλούς που μας τριγυρίζουν.

Αληησμόνητη παραμένει στους Καλαρρύτες η μνήμη του Αθανασίου Γ. Λώλα. Ο αείμνηστος μπάρμπα Νάσιος, πρωτότοκος γιος του Γιώργου και της Ελένης Λώλα γεννήθηκε στους Καλαρρύτες το 1886. Στην ονομαστή μας γενέτειρα τελείωσε το Σχολαρχείο. Συχνά, παιδί ακόμη, ακολουθούσε τους γονείς του στην Πάργα όπου ο πατέρας του αρκετούς μήνες του χρόνου εργαζόταν ως καποτάς.

Νεαρός, ανήσυχος και μ ε έντονη την παρόρμηση για να γίνει «κάτι» να βοηθήσει κι' αυτός την οικογένειά του, πήγε στην Πάτρα όπου και έμαθε την Τέχνη του Φραγκοράφτη και του πιλοποιού.

Άνθρωπος δυναμικός, με ισχυρή θέληση και ξέροντας ν' αγωνίζεται στη ζωή του, κατέπνιξε την αγάπη του για την γενέθλια γη και για «καλλίτερη τύχη» ξενητεύτηκε στο Μάντζεστερ της Αμερικής όπου πήρε και τα δύο του αδέλφια Μιχάλη και Βαγγέλη.

Οι Καλαρρύτες με την έντονη πολιτιστική τους παρουσία για τον μπάρμπα Νάσιο ήταν πηγαία καθημερινή προσωπική του υπόθεση. Συνειδητοποιούσε μέρα με την ημέρα, ότι η ευτυχία είναι κοντά στους ανθρώπους μας, στη γη μας στο Κεφαλοχώρι μας και μάταια την ψάχνουμε μακρυά μας. Είναι εσωτερικό γεγονός που καθρεφτίζεται στα μάτια μας. Σ' αυτή την κατάσταση, έψαχνε για την ευκαιρία του γυρισμού που ήρθε με τον Ελληνοτουρκικό πόλεμο.

Στο κάλεσμα της πατρίδας αμέσως έδωσε το παρόν και αγωνίστηκε για την απελευθέρωση της Ηπείρου, Θεσσαλίας, Μακεδονίας και Θράκης αρκετά χρόνια.

Παντρεύτηκε την Γεωργία Δημ. Ζαρίμπα και απέκτησε 4 κόρες, (Βικτωρία, Περσεφόνη, Ελένη, Όλγα) κι' ένα γιο (Γιώργος) όλοι πετυχημένοι και εν ζωή.

Το 1915 ανοίγει μαγαζί στα Γιάννινα που μέχρι σήμερα - διατηρώντας την οικογενειακή παράδοση - το διατηρεί η κόρη του Ελένη.

Γρήγορα το μαγαζί του μπάρμπα —Νάσου έγινε το στέκι των Καλαρρυτινών των Ιωαννίνων, αλλά και των περαστιτσιμού των Καλαρρυτών είχε διαμορφώσει μια δυσεύρετη λαγαρή προσωπικότητα. Ταπεινός και ξένος από εγωισμούς και ψευτοπειδείες, που δεν αρμόζουν σε υπεύθυνο άνθρωπο, είχε κερδίσει την εμπιστοσύνη και την εκτίμηση των Καλαρρυτιωτών.

Στην καρδιά του μπάρμπα - Νάσιου δεν έπαψε ούτε στιγμή να φουντώνει η φλόγα για τους Καλαρρύτες, την προκοπή τους.

Οι Καλαρρύτες ήταν το μεγάλο πάθος του και η μεγάλη του αγάπη.

Αυτή την αγάπη του για να την μεταφυτεύσει και στα παιδιά του συχνά κατέφευγε και σε πεχνάσματα, όπως το εξής:

Για πολλά χρόνια έσπερνε ένα χωραφάκι που είχε στο Στελίστι, κι' έτσι με αυτή την αφορμή ξέφευγε απ' τα Γιάννινα για 2 — 3 μήνες κάθε χρόνο μαζί μ' ολόκληρη την οικογένειά του και ζούσαν όλοι στους Καλαρρύτες.

Ο μεγάλος του καημός —αλήθεια και τίνος δεν είναι καημός;— ήταν ο δρόμος! Η οδική σύνδεση των Καλαρρυτών με τα Γιάννινα.

Τις ανοιξιάτικες ηλιόλουστες αργίες, έπαιρνε τα παιδιά και πήγαιναν όλοι τον καθιερωμένο περίπατο στα υψώματα του Βελισσαρίου και της Περιβλέπτου. Απ' εκεί νοερά, στον Αη - Νικόλα, στη Τζάμενα, στη Γκούρα.

Αυτό τον παρηγορούσε, τον τόνωνε του έδινε κουράγιο και έφευγε έχοντας στο μυαλό του τον επόμενο περίπατο για να ταξιδέψει και πάλι νοερά στους Καλαρρύτες.

Ο μπάρμπα Νάσιος πέθανε το 1966 και τάφηκε στην Περιβλέπτο για ν' αγναντεύει την Πίνδο, τα περήφανα βουνά μας.

Δεν είχα την τύχη να γνωρίσω προσωπικά τον μπάρμπα Νάσιο, όμως με τους ανθρώπους του χθες μας συνδέει η πραγματική τους αξία και η εσωτερική τους αρχοντιά που τους επέτρεψαν να ζήσουν μια αξιοζήλευτη περήφανη ζωή, που αξίζει να ζεις γι' αυτή και που διατηρείται στις μνήμες των μεγαλυτέρων μου και μεταφέρονται αφού πλέον έχουν περάσει τα γεγονότα χωρίς συναισθηματισμούς από τον πιο δίκαιο κι' αδέκαστο κριτή, τον χρόνο.

Στόχος μου δεν είναι να παρουσιάσω με τις λίγες αυτές γραμμές το ψυχικό μεγαλείο του Καλαρρυτιώτη Θανάση Λώλα αλλά να ανάψω ένα κερί στη μνήμη του.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Κ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ

Κοπή πίτας Συνδέσμου

Την Κυριακή 18 Ιανουαρίου 1987 και ώρα 11 π.μ. στην αίθουσα του Εργατικού Κέντρου Ιωαννίνων, ο Πατριωτικός Σύνδεσμος Καλαρρυτών «Η ΠΙΝΔΟΣ» θα κόψει την πρωτοχρονιάτικη πίτα για τα μέλη του.

Θα επακολουθήσει μικρή σεμνή γιορτή κατά την οποία ο Αη - Βασίλης θα μοιράσει δωράκια σ' όλα τα παιδάκια των μελών του Συνδέσμου.

ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Ο χειμώνας για πολλούς, ή μάλλον για τους περισσότερους, είναι μια εποχή άχαρη με πολλά προβλήματα, όπως το τσουχτερό κρύο, οι συχνές βροχές, ακόμη και το χιόνι. Όμως, όλα αυτά, στα βουνά, στους λόγγους και στις δασωμένες πλαγιές των Καλαρρυτών παύουν να αποτελούν προβλήματα. Αντίθετα γίνονται πηγή ζωής και δράσης ειδικότερα για όσους ασχολούνται με το κυνήγι αυτή την εποχή.

Η άγρια φύση, τα πανύψηλα βουνά και τα πυκνά δάση γύρω απ' τους Καλαρρύτες είναι καταφύγιο για τα άγρια ζώα από τη μια, αλλά και τόπος έλξεως για τους κυνηγούς από την άλλη. Παρά τις δύσκολες καιρικές συνθήκες που επικρατούν στα μέρη αυτά, οι κυνηγοί όχι μόνον δεν αποθαρρύνονται, αλλά γοητευμένοι από το ευνοϊκό για το χόμπυ τους φυσικό περιβάλλον, βγαίνουν συχνά στους Καλαρρύτες, όχι τόσο για να δρουν πλούσιο κυνήγι, όσο για να ζήσουν μέσα στη χειμωνιάτικη πανδαισία της φύσης.

Γράφει ο καθηγητής κ. ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΟΓΟΡΙΤΗΣ

Είναι λοιπόν, κοινή διαπίστωση, μια και τρανή αλήθεια, πως οι Καλαρρύτες, ακόμη και το χειμώνα, τούτη την αποκρουστική για τους πολλούς εποχή, προσφέρουν, όχι μόνο για τους κυνηγούς, αλλά και στον κάθε επισκέπτη, πλούσιες φυσικές ομορφιές, τόσες και σε τέτοιο βαθμό τελειότητας, που θα τις ζήλευε ακόμα και η Ελβετία.

Βέβαια, οι δρόμοι που οδηγούν στους Καλαρρύτες, αυτή την εποχή, δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικοί, όμως ούτε αποτελούν εμπόδιο για τις στρατιές των κυνηγών να βρεθούν στα μέρη εκείνα, που είναι σίγουροι πως και το χόμπυ τους θα ικανοποιήσουν, αλλά και την ευκαιρία θα 'χουν να ζήσουν από τόσο κοντά τη χειμωνιάτικη φύση στους Καλαρρύτες.

Τέτοια, λοιπόν, ευκαιρία, εμείς, μια ομάδα Καλαρρυτινών, ξετρελλαμένοι, όχι τόσο από το κυνήγι, όσο απ' την πανέμορφη γενέτειρά μας, δεν την αρήνουμε ποτέ να πάει χαμένη. Οργανωνόμαστε, εξοπλιζόμαστε, όπλα, φυσίγγια, σκυλιά και αγωνία για ν' αρχίσει το πανηγύρι στ' άγρια ψηλά βουνά.

Το αυτοκίνητο προϊόν του αστικού τεχνολογικού πολιτισμού, όντας πιστός υπηρέτης μας, μας μετατρέπει την αγωνία της αναμονής σε πραγματικότητα. Αρχίζει η περιπέτεια του κυνηγιού. Αλλά τί περιπέτεια και που; Μέσα σε μια φύση που παρόλη τη χειμωνιάτικη φτώχεια της, είναι μαγεία! Είναι τρέλλα! Είναι τρελλό πανηγύρι φυσικής αρμονίας! Εδώ το κυνήγι του άγριου θηράματος μετουσιώνεται σε θεία ιεροτελεστία. Κάθε πηαταριά του φονικού μας όπλου, είναι και μια νότα δυσαρμονίας στη γαληνεμένη φύση

Τόσο πολύ σε μαγεύει το περιβάλλον, που ξεχνάς το λόγο που ήρθες τα βουνά. Το κυνήγι γίνεται απλά ένα δευτερεύον έργο. Είναι στιγμές που δεν νιάζεσαι πια για το θήραμα τόσο, όσο για να φουχτήξεις μέχρι και την τελευταία σταγόνα της, την ουσία του βουνού, του δάσους, του οξυγόνου... της ίδιας της θείας φύσης.

Πόση αγαλλίαση, πόση χαρά, τι ικανοποίηση βαθιά νιώθεις μέσα στην ψυχή σου να κατηφορίζεις το στενό δρομάκι της Πουλιάνας, ν' ακούς το θορύβισμα των ξεραμένων κλαριών, το πονεμένο κελάηημα των ποιλιών, τ' άγριο κελάρισμα του παγωμένου ποταμού... και κάπου-εκεί, ξαφνικά και απρόσμενα, να ξεπετάεται το υποψήφιο θήραμα για εξόντωση.

Σασπίζεις, ανασκουμπώνεσαι, γρήγορα κατεβάζεις τ' όπλο απ' την πλάτη στα χέρια, οπλίζεις, σημαδεύεις... και κείνο το κακόμοιρο σε κοιτάει ικετευτικά βαθιά μέσα στα μάτια. Πονεμένα, ζητάει οίκτο, θαρρείς πως ικετεύει και παρακαλεί για λίγη ανθρώπινη συμπόνια. Πως αλήθεια, με μια νευρική και αδέξια κίνηση του ενός και μόνον δάχτυλου να τραυματίσεις τα ζωντανά της φύσης, να προκαλέσεις με ανθρώπινη παρέμβαση δυσαρμονία στην ισορροπία της Μητέρας Φύσης;

Το όπλο μαγιά - αφγά ανεβαίνει πάλι στην πλάτη. Το θήραμα, φανερά ικανοποιημένο, ξεμακραίνει σιγά - σιγά. Εμείς, όλοι μας κυνηγοί αλλά και άνθρωποι, παίρνουμε το δρόμο της επιστροφής για την αστική μας πόλη. Για μια καινούργια εδομάδα άγχους, ταλαιπωρίας και αγωνίας.

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

Για τις γιορτές των Χριστουγέννων και του νέου χρόνου ο Σύνδεσμός μας έλαβε εκατοντάδες ευχές (κάρτες, τηλεγραφήματα, τηλεφωνήματα κ.λ.π.) από μέλη μας, συγχωριανούς, Συλλόγους, οργανωτές Φεστιβάλ, υπηρεσίες και αρκετούς επώνυμους, που ο χώρος δεν μας επιτρέπει ν' αναφέρουμε ονομαστικά.

Σ' όλους αντευχόμαστε ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ.

'Εθιμα από τους Καλαρρύτες

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗ 2η ΣΕΛ.

του τρε'ι' τ' ψή
ντί βάλ μ' γκου τρ' στμ'ρή
'Ανι μούλτς

Οι τελευταίοι 8 στίχοι είναι στη Βλάχικη διάλεκτο που εκείνη την εποχή (αρχές 1900) ήταν κύρια γλώσσα στους Καλαρρύτες.

Μετά το 1925 σγά - σγά άρχισαν να μαθαίνουν τα παιδιά από τους δασκάλους και τα νεώτερα Κάλαντα:

Χρ'στός γεννάτα' σήμερον
εν Βηθλεέμ τη πόλει
οι Ουουανοί αγάλλονται
χαίρει η φύσις όλη.
Εν τω σπηλαίω έρχονται
τρεις μάγοι με τα δώρα
άστρο λαμπρό τους οδηγεί
χωρίς να λήψει ώρα.
Φθάνοντες εις Ιερουσαλήμ
με πόθον ερωτώσαν
που εγεννήθη ο Χριστός
να παν να τον ευρώσι.
Δια Χρ'στόν ως ήκουσεν
ο Βασιλεύς Ηρώδης
σμέως εταράχθη
κι' έγινε θηρι'ώδης.
Έτη πολλά του είπανε
δ' α την βασιλεία
μη του την πάρει ο Χριστός
και χάσει την αξία.

Συχνά στο τέλος από τα Κάλαντα προσθέτονταν ένα εγκωμιαστ'κό ή ένα περ'εχτικό, τετράστ'χο για τον αφέντη ή τη νοικοκυρά του σπιτ'ού, ανάλογα με το αν τους κ'νοποιούσε ή όχι η προσφορά τους για τα Κάλαντα.

Η νοικοκυρά κάθε σπιτιού, μόλις τα παιδιά της λέγαν τα Κάλαντα, έδινε στο κάθε παιδί από ένα κουλούρι στρόγγυλο που αυτό το περνούσε μέσα στον σπάγγο του.

Τα παιδιά περνούσαν και λέγαν τα Κάλαντα σ' όλα τα σπίτια του χωριού αδ'ακρίτως, εκτός από τα σπίτια που είχαν βαρύ πένθος. Κάθε παιδί μάζευε συχνά περισσότερα από ε-κατό κουλούρια που επόμενο ή-ταν, λίγα απ' αυτά για καταναλώσει φρέσκα. Τα υπόλοιπα ξεραίνονταν και τα έκανε η μητέρα του «παπάρα» για όλη την ο κογένε α.

Χαρακτηριστικές και αλησμόνητες έχουν μείνει οι: αψημαχίες μεταξύ των παδιών όταν τύχαινε σε κάποιο στενοσόκκακο να συναντηθούν δύο ομάδες παιδ'ών που ήταν από διαφορετικές γειτονιές και είχαν πολλά «να λύσουν» μεταξύ τους. Συχνά στον μεταξύ τους καυγά προσπαθούσαν ποιός θα καταφέρει να κόψει τον σπάγγο του άλλου, ώστε να του χυθούν τα κουλούρια πούχε μαζέψει, στο κ«λντερίμ».

Να τονίσουμε ακόμη ότι επ'στρέφοντας μετά τα Κάλαντα το παιδί στο σπίτι του, πολλές φορές η μητέρα του προσπαθούσε σύμφωνα με την σ'ρά που ήταν περασμένα τα κουλούρια στον σπάγγο και την σειρά των σπιτ'ών που ακολούθησε το παδί, ναπροσδιορίσει ποιάς νοικοκυράς ήταν ποιοτικά καλ'ίτερα τα κουλούρ'α.

Την παραμονή βασικό μέλημα κάθε νοικοκυράς ήταν και το Χρ'στόψωμο. Αυτό παρασκευάζονταν ως εξής:

Αφού αλοίφωνταν το ταψί με λάδι, έριχνε λίγο σουσάκι και έστρωνε ένα στρώμα σταρένιο προζύμη.

Με την πλευρά της δεξιάς της παλάμης χάρασε ένα σταυρό απ κετά βαθύ καθ' όλη την έκτασή του προζυμιού. Σ' αυτή την κοιλότητα του σταυρού τοποθετούσε κυλινδρικό σταυρό από νέα προζύμη. Τα άκρα του σταυρού σχίζονται και με τα σκέλη κατασκευάζει δ'άφορα σχέδ'α διακοσμόντας το Χριστόψωμο.

Στο μέσο και στα άκρα του σταυρού καθώς και σε κάθε τετ'ημόρια τοποθετείται η σφραγίδα της λειτουργίας που έχει κάθε σπίτι. Η επάνω επιφάνεια στολίζεται ακόμη με σουσάμι και καρυδόψυχα.

Τα κυρίως Χριστουγεννι'ατικα γλυκίσματα ήταν τα «Καρκανάκια». Παρασκευάζονταν από χοντρό φύλλο στραρένας ζύμης που αφού κόβονταν στο σχήμα φ'ύγκου, ή πεταλούδας, ψύνονταν με βραστό λάδι και κατόπιν μελώνονταν και ρίχναν επάνω τους τριμένο καρύδι.

Το βράδυ της παραμονής των Χρ'στουγέννων τα τζάκια όλων των σπιτιών, ρίχνονταν ξύλα απ' όλα τα υπάρχοντα είδη μάλ'στα στο κέντρο της θράκας βάζαν ένα μεγάλο κούτσουρο, που θα κρατάει γεννιαία φωτιά όλο το βράδυ. Επίσης λέγονταν ότι το σπίτ' που έχει την δυνατότερη και μεγαλύτερη φωτιά στο τζάκι του, σ' αυτό θα δ'άλεγε η Παναγία να φέρει στον κόσμο τον Θεάνθρωπο.

Ανήμερα των Χριστουγέννων μετά την απόλυση της Χριστουγεννι'ατικης λειτουργίας κατά την οποία μεταλάβαιναν οι μεγάλοι, όλη η οικογένεια συγκεντρώνονταν γύρω από τον σουφρά σταυροπόδι και αφού κόβονταν το Χριστόψωμο έμπαινε στην μέση το τηγάνι με το τσιγαρισμένο χοιρινό.

Οι άνδρες κάνουν τις επισκέψεις τους στους Χρήστους που γιορτάζουν, πριν από το μεσημέρι, ενώ συχνά η γιορτή μετατρέπεται σε γλέντι όταν βρεθεί σε κάποιο Χρήστο και κομπανία των λα'ι'κών οργανοπαικτών που φέρουν πάντα μαζί τους σ' αυτές τις περιπτώσεις τα όργανά τους.

Οι γυναίκες κάνουν τις επισκέψεις τους πάντα το απόγευμα, Χωριστά απ' τους άνδρες και φυσικά πριν νυχτώσει.

Δι'αίτερη σημασία για τη ζωή στους Καλαρρύτες το δωδεκαήμερο (παραμονές Χριστουγέννων μέχρι και του Ιορδάνη που βαφτίζονται τα νερά) έχουν τα «πραγανάν».

Ο φόβος των παγανών ήταν τέτοιος ώστε το δωδεκαήμερο:

1. Δεν απλώνονταν ποτέ έξω ρούχα την νύκτα. 2. Αν λουζόν'ταν κάποιος βραδ'νές ώρες κατόπιν δεν θα έβγαινε μέχρι το πρω'ί' έξω από σπίτι του για κανένα λόγο. 3. Τα νερά από το βραδ'νό λούσιμο δεν ρίχνονταν ποτέ έξω κατά την νύχτα. 4. Δεν γίνονται νυχτέρια (γνέσ'μο, αργαλειός, πλεξίμο κ.ά.).

Τα περισσότερα σπίτια στους Καλαρρύτες είχαν κι' έναν ξεντ'ερέμενο. Αυτές τις χρονιάρες μέρες τους περιμέναν μ' αγωνία όλους νάρθουν και να γιορτάσουν όλοι μαζί.

Συχνά, προγραμματίζουν πολλοί μαζί. Καλαρρυτιώτες να ξεκινήσουν μαζί απ' τα Γι'άννινα και φορτωμένοι μ' όλα τα καλούδια κάνοντας ποδαρόδρομο 12 — 15 ωρών πολλές φορές δ'ασχίζοντας χιόνια ύψους 1 μέτρου, φτάνουν στον Αη - Γιώργη στη Πουλιάνα και χτυπώντας χαρούμενα την καμπάνα του τα δάκρυά τους κυλούσαν αντικρύζοντας και πάλι τους Καλαρρύτες.

Τις παραμονές της Πρωτοχρονιάς στα καφενεία του χωριού φούντωνε το χαρτοπαίγνιο για το καλό της χρονιάς.

Μια από τις έγνοιες των Καλαρρυτιωτών ήταν να παραγγείλουν στους περιφήμους συγχωριανούς τους ασημητζήδες και χρυσ'κούς τα δώρα τους δ'αχτυλίδ'α, βραχ'όλια κ.ά. γ'α τα αγαπημένα τους πρόσωπα ώστε την παραμονή της Πρωτοχρονιάς να είναι έτοιμα. Συνήθως τέτοια δώρα κάνουν στις αρραβωνιαστικές, στις νεόνυμφες και στις κοπέλες του σπιτ'ού που ήταν της αράδας.

Στα σοκάκια, στις αυλόπορτες και στις αυλές των Καλαρρυτών αντηλαλούσαν την παραμονή της Πρωτοχρονιάς τα Κάλαντα του Αη - Βασίλη:

'Αγιος Βασίλης έρχεται
Πενάρης ξημερώνει
βαστάζει πένα και χαρτί
. . . . . .
Βασίλη πούθε έρχεσαι
. . . . . .
Βασίλη ξέρεις γράμματα
. . . . . .
στην πατερίτσα ακούμπησε
. . . . . .
στην κορυφή του βλαστα'ρι'ού
Πέρδικα κελαηδούσε.
. . . . . .
Καλή χρονιά.

Τα παιδιά και πάλι έχουν περάσει από την μέση τους τον γνωστό σπάγγο στον οποίο περνούν πώρα τις τρύπιες δεκάρες που τους δίνουν από αρχοντι'κό σ' αχοντικό γ'α τα Κάλαντα.

Το κυρίως φαγητό στο Πρωτοχρονι'ατικο τραπέζι ήταν φυσικά η πίτα και ιδ'αίτερα η κοτόπιτα με φύλλα, αυγά και ρύζι.

Αφού παίρναν όλοι θέση γύρω από τον σοφρά, ο νοικοκύρης με ευχές έκοβε την πίτα σε τόσα κομμά'ια όσοι ήταν στο τραπέζι. Δεν ξεχνούσαν να βγάλουν κομμάτι και για τους τυχόν ξενητεμένους καθώς και για τον Χρστό. Αφού έτερνε το ταψί με την κομένη πίτα τρεις στροφές επάνω στον σοφρά και τόπιν ονομάτιζε στο κομμάτι του καθενός. Σ' όποιον έπεφτε το «φλουρί» ήταν ο τυχερός της χρονιάς.

Αξίζει ν' αναφερθούμε στην βασιλόπιτα των κτηνοτρόφων των Καλαρρυτών. Αυτή παρασκευάζονταν από ρύζι, αυγά, φύλλα, και κρέας συνήθως πρόστην πίτα, δηλ. πολλά διαφορε βειο. Βάζουν πολλά σημάδια τ'κά νομίσματα που το καθένα αντ'προσωπεύει κι ένα περιουσιακό στοιχείο (πρόβατα, χωράφ'α, άλογα κ.λ.π.) Σ' αυτόν που θα έπεφτε το κάθε σημάδι γι' αυτόν θα του πήγαινε πολύ καλά το αντίστοιχο περιουσιακό στοιχείο τον κανούργιο χρόνο.

Το απόγευμα κα των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς οι ανύπαντρες κοπέλλες των Καλαρρυτών μαζεύονταν στην Πλάκα (μικρή πλατεία του χωριού) όπου τραγουδούσαν και χόρευαν. Άντρες δεν συμμετείχαν στο γλέντι αυτό.

Όπως και στην αρχή τονίσαμε τα περισσότερα απ' αυτά τα έθιμα γίνονται όχι μόνο στους Καλαρρύτες αλλά και σε πολλά σπίτια Καλαρρυτιωτών που ζουν κυρίως στα Γιάννινα.

Όμως ο καημός όλων των Καλαρρυτιωτών είναι να μπορέσουν να κάνουν Χριστούγεννα και Πρωτοχρονιά στους Καλαρρύτες. Κάτι που είναι όνειρο ακόμη αφού δεν έχει τελειώσει η οδική σύνδεση των Καλαρρυτών με τα Γιάννινα.

Σε μία άλλη ραδιοφωνική εκπομπή του Δ.Σ. του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτών «Η ΠΙΝΔΟΣ» θα συζητηθούν όλα τα προβλήματα επιβίωσης των Καλαρρυτών.

ΘΕΟΔ. Κ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ

Τα κάλαντα απ' τους "Καλαρρύτες"

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗ 2η ΣΕΛ.

ξαρτησίας, Τσιριγώτη, Μπότσαρη, 28ης Οκτωβρίου) τα έψαλαν σε αρκετά σημεία της πόλης.

Έντύπωση προκάλεσε η θέρμη και ο ενθουσιασμός με τον οποίο δέχονταν στους δρόμους τον 'Ομιλό μας ο κόσμος.

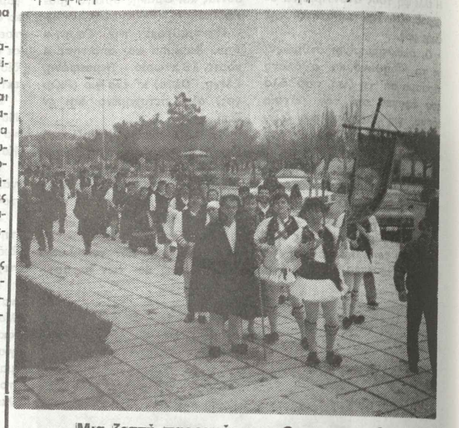

Μια ζεστή παρουσία στη βαρυχειμωνιά.

Σεβάσμιος γέροντας από το πλήθος συγκινημένος χειροκροτούσε και έλεγε: «Μπράβο παιδιά, μας θυμήσατε την σημασία της σημερινής μέρας, γιατί με τα ψώνια και τον καταναλωτισμό κοιμ'τεύουμε όλα αυτά τα ξεχάσουμε. Μπράβο στους Καλαρρύτες».

Η δικαίωση και αναγνώριση απ' τις αρχές και το κοινό μας δίνει φτερά να συνεχίσουμε το Πολιτιστικό μας έργο που αρχίσαμε εδώ και 16 χρόνια.

Χαρούμενη αρχή του '87

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗ 2η ΣΕΛ.

σφέρουν για βάλσαμο το «λευκό θάνατο» και συχνά στο πρώτο παραπάτημά τους όταν η αγνή ψυχή τους χρειάζεται ένα στήριγμα, τους σερβίρουν την ηδονή φτιασιδωμένη με το πέπλο του χρήματος, κι έτσι εύκολα τους παγιδεύουν στο βούρκο της ακολασίας.

Στον 'Ομιλό μας, όπως τόσα χρόνια το έχουμε έμπρακτα αποδείξει, πάνω απ' όλα σεβόμαστε τα όνειρά σας, την αξιοπρέπειά σας, την προσωπικότητά σας. Με βάση αυτό το γνώμονα, σας διαβεβαιώνουμε ότι είστε οι πολύτιμοι συνεργάτες μας με τους οποίους αγωνιζόμαστε για την Πολιτιστική ανέλιξη της νεολαίας στην Πόλη μας.

Καλή Χρονιά - Ειρήνη, Υγεία - επιτυχίες προσωπικές οικογενειακές και φυσικά πολλές επιτυχίες στους Καλαρρύτες. Ακολουθώντας σύντομος χαιρετισμός απ' την Επιτροσή διοργανώσεως και κατόπιν, η μία έκπληξη διαδέχεται την άλλη.

Τι να πρωτοθυμήσουμε; τον 'Αγιο Βασίλη που φέρνει λαχνούς για όλους και δώρα γι' αρκετούς; Τα φωτεινά χρωματιστά ερέ που αλληλοδιαδέχονται; τον τεχνητό χιονισμό; Τα νόστιμα και δροσερά αστεία; τη μελετημένη και καλοδιαλεγμένη Μουσική;

Όλα αυτά είναι η αρχή του κεφιού που μέχρι τα μεσάνυχτα κυριαρχεί στην αίθουσα.

Φυσικά βασικοί συντελεστές του όμορφου γλεντιού είναι τα άριθμα ποτά και αναψυκτικά και προπαντός ο πλουσιώτατος μπουφές που τον αποτελούν λιχουδιές και νοστιμιές που κυρίως είναι προσφορές του Δ.Σ. και πολλών Χορευτριών μας που έτσι δείχνουν ότι γνωρίζουν πολλά μυστικά της μαγειρικής τέχνης.

Ακόμη ευχάριστη έκπληξη είναι το κέφι των οργανοπαικτών μας και κυρίως του Θόδορου που όταν παίζουν, παίζουν γιατί έτσι αισθάνονται όμορφα, παίζουν γιατί έτσι γλεντούν κι' αυτοί με τους χορευτές και έγιναν φίλοι τους παίζουν γιατί έτσι τους αρέσει κι όχι από επαγγελματισμό.

Τέτοιες όμορφες βραδιές θα υπάρχουν πολλές για τον 'Ομιλο αφού Διοίκηση, δάσκαλος, χορευτές, οργανοπαίκτες, αποτελούν μια αγαπημένη οικογένεια και φυσικά είναι, κάθε εκδήλωσή τους να είναι γλέντι.

ΘΕΟΔ. Κ. ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ

Ο ΥΨΙΠΕΤΗΣ ΑΕΤΟΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΦΡΟΝΤΖΟΣ

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ Λυκειάρχης

Ημέρα Χριστογέννων 1986. Κάτω από έναν γκρίζο ηπειρωτικό ουρανό και τη βαρυχειμωνιάτικη Πίνδο μας σύσσωμα τα Γιάννινα, με δικαιολογημένο πόνο, συνόδευαν τον Πρόεδρο της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών στην τελευταία του κατοικία.

Ο Κώστας Φρόντζος, ηρωϊκή μορφή της ηπειρωτικής Φιλογένειας, ζωντανή συνέχεια των μεγάλων ευεργετών του Έθνους, αγάπησε παράφορα την 'Ηπειρό μας και ξεχωριστά τα Γιάννινα, όσον ελάχιστοι.

Μοναδικό το έργο του: Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, πνευματικός και πολιτιστικός οργασμός ετών με υπεύθυνη και γόνιμη ακτινοβολία: εκδόσεις, βιβλιοθήκη, διαλέξεις, συναυλίες, θέατρο, μουσεία, Περίπτερα: Ε.Η.Μ., Λιθαρίτσια, πηγές Λοδρου. Υπαίθριο θέατρο χιλιάδων θέσεων. Ανασκαφή, αναβίωση της μακραίωνης θεατρικής ζωής στη Δωδώνη. Τα ανωτέρω αποτελούν ενδεικτικό μέρος της όλης προσφοράς του. Με τον καιρό διακεκριμένοι επιστήμονες της Ε.Η.Μ. θα ιστορήσουν και θα αξιολογήσουν το μοναδικό στα Ελληνικά χρονικά, ίσως και παγκόσμιο, έργο του.

Θα θυμήσω δυο λεπτομέρειες, που ίσως αποκαλύπτουν τη λαχτάρα του για την προκοπή του βασανισμένου τόπου μας:

1) Τώρα και χρόνια η Ε.Η.Μ. είχε δημιουργήσει ένα ζωολογικό κήπο αξιώσεων στην πόλη μας. Συχνά δεν βρισκόταν άνθρωποι να τον υπηρετήσουν. Τότε καθημερινά στις έξι το πρωί πήγαινε ο ίδιος και τάΐζε τα ζώα.

2) Όταν ξεκίνησε, από τις αίθουσες της παλιάς Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας, το Πανεπιστήμιο μας ο Φρόντζος συμπαραστάθηκε σε όλα, ακόμη φρόντισε για την άνετη κατοικία των πρώτων καθηγητών του...

Για την Ήπειρο και τα Γιάννινα Κώστας Φρόντζος θα πει μοναδικό πολιτιστικό έργο υψηλής στάθμης. Ο τόπος μας τέτοια αναστήματα γεννάει σε διαστήματα εκατονταετηρίδων.

Οι ελάχιστες αυτές γραμμές, απόηχος άμεσων εμπειριών, δεν σκοπεύουν να αξιολογήσουν ένα πράγματι τεράστιο πολιτιστικό έργο, αλλά να καταθέσουν λίγα αγριολούλουδα απ' την Πίνδο μας στο νωπό χώμα του τάφου του μεγάλου Προέδρου μας.

Σεβαστέ μας κ. Πρόεδρε της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών, αιωνία σου η μνήμη.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

— ●✱● —

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτών «Η ΠΙΝΔΟΣ», στο βλβερό άγγελμα του θανάτου του ΚΩΣΤΑ ΦΡΟΝΤΖΟΥ Προέδρου της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών, φίλου και συμπαραστάτη του έργου μας, συνήλθε έκτακτα και μετά από εισήγηση του Προέδρου κ. Θεοδώρου Μπαργιάννη,

αποφάσισε
ομόφωνα

1. Να παρακολουθήσει το Δ.Σ. σύσσωμο την κηδεία.
2. Να προσφέρει αντί γι' α στεφάνι πέντε χιλιάδες δραχμές στην Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών για τους σκοπούς της.
3. Το παρόν να δημοσιευθεί στην Πολιτιστική μας εφημερίδα «ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ».
4. Αντίγραφο του παρόντος να δοθεί στη σύζυγό του κ. Αμαλία Φρόντζου και στο Δ.Σ. της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών.

Ιωάννινα 24 Δεκεμβρίου 1986

Το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Θεόδ. Μπαργιάννης
Ο Γ. Γραμματέας
Θεόδ. Μαρέτης

— ●✱● —

Ιωάννινα 5 Ιανουαρίου 1987
Αριθ. Πρωτ. 20
Προς το
Διοικητικό Συμβούλιο του
Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτών
«Η ΠΙΝΔΟΣ»
Κουντουριώτου 31
Γνταύθα

Αγαπητοί φίλοι,

Η Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών σας εκφράζει τις θερμότατες ευχαριστίες της για την προσφορά των 5.000 δρχ. ως συμβολική συμμετοχή σας στο πένθος της για την απώλεια του αειμνήστου Προέδρου της Κώστα Φρόντζου, χειρονομία που ταυτόχρονα φανερώνει την αγάπη και τη συμπαράσταση σας στο έργο του Ιδρύματος που Εκείνος κατέστησε πνευματικό φάρο της Ηπείρου με πανελλήνια ακτινοβολία.

Με τιμή
Ο Πρόεδρος
Κώστας Λαζαρίδης
Ο Γενικός Γραμματεύς
Θεμιστοκλής Λέκκας

ΛΑΔΙ ΣΤΟ ΛΥΧΝΑΡΙ

Οικονομικές ενισχύσεις που πρόσφατα έλαβε η εφημερίδα μας είναι:

— Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Περσεφόνη Λώλα - Πολίτη, μέλος του Συνδέσμου μας.
— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Όλγα Τσόλα - Γκαρτζονίκα, μέλος του Συνδέσμου μας, στη μνήμη του πατέρα της Κώστα Τσόλα που διατέλεσε πρώτος Πρόεδρος του Συνδέσμου μας.
— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Νίκος Μπαζάκης που διαμένει στη Λάρισα.
— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Σπύρος Μπαζάκης που διαμένει στη Λάρισα.
— Τέσσερες χιλιάδες (4.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Δημήτριος Θ. Κώτσας, μέλος του Συνδέσμου μας που διαμένει στους Φιλιάτες.
— Τρεις χιλιάδες (3.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Απόστολος Ζόγκος που διαμένει στην Αθήνα.
— Τρεις χιλιάδες (3.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Ρίτα Ζόγκου - Αβραμιώτη που διαμένει στην Αθήνα.
— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Γεώργιος Κρανιώτης, μέλος του Συνδέσμου μας που διαμένει στην Άρτα.
— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Νίκος Κρανιώτης, μέλος του Συνδέσμου μας που διαμένει στην Άρτα.
— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Κώστας Κρανιώτης, μέλος του Συνδέσμου μας που διαμένει στην Άρτα.
— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Απόστολος Βογιάρος, που διαμένει στην Αθήνα.
— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Σωτήριος Μπακαγιάννης που διαμένει στο Μαραγαρίτι Θεσπρωτίας.
— Δύο χιλιάδες (2.000 η συγχωριανή μας κ. Αγγελική Μπελλάλη - Μπότσιου που διαμένει στην Πρέβεζα.
— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Αικατερίνη Αριστ. Νέσση που διαμένει στα Γιάννινα.
— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Χριστόφορος Μπελλάλης που διαμένει στη Λάρισα.
— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Σπύρος Μπελλάλης, μέλος του Συνδέσμου μας, που διαμένει στη Λάρισα.
— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Ηλίας Γκογκάκης, μέλος του Συνδέσμου μας.
— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Παναγιώτης Ζέρβας, μέλος του Συνδέσμου μας.
— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Σωτήριος Ζέρβας, μέλος του Συνδέσμου μας.
— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Κων)νος Ζέρβας, μέλος του Συνδέσμου μας.
— Χίλιες πεντακόσιες (1.500 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Κίτσα Γκούμα — Αβραμιώτη, που διαμένει στην Αθήνα.
— Χίλιες (1.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Ελένη Βογιάρου - Ζαφειρίου, που διαμένει στην Αθήνα.
— Χίλιες (1.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Πέτρος Τζιαστούδης, που διαμένει στη Λάρισα.
— Χίλιες (1.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Σωτήριος Σπ. Τσόκας, που διαμένει στον Τύρναβο.
— Χίλιες (1.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Κων)νος Ρούκης, που διαμένει στο Μαχαιρά Ξηρομέρου.
— Χίλιες (1.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Μαρία Κ. Νέσση, που διαμένει στη Ρώμη.
— Πεντακόσιες (500 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Γεώργιος Βασταρούχας, μέλος του Συνδέσμου μας, που διαμένει στην Άρτα.
— Πεντακόσιες (500 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Απόστολος Αρλέτος, μέλος του Συνδέσμου μας.

Τα «Κ. Ν.» τους ευχαριστούν θερμά.

Όσοι εκτιμούν την εφημερίδα μας και θέλουν να ενισχύσουν την προσπάθειά μας, μπορούν να μας στείλουν την συνδρομή τους και να μας συστήσουν σε συγχωριανούς γνωστούς και φίλους.

Σημείωση: Τα έσοδα τυπώσεως και αποστολής της εφημερίδας «Κ.Ν.» καλύπτονται από τις οικονομικές ενισχύσεις προς αυτήν και από τα πενιχρά έσοδα του Συλλόγου που την εκδίδει.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Δ.Σ. του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτών «Η ΠΙΝΔΟΣ» ευχαριστεί θερμά και απ' αυτή τη θέση τον κ. Λάκη Παπαβασιλείου, μέλος του Συνδέσμου μας, που με επαγγελματική ευσυνειδησία και πατριωτική προθυμία μαγνητοσκοπεί αφιλοκερδώς τις εκδηλώσεις του Ομίλου μας συμβάλλοντας στην δημιουργία αρχείου βιντεοκασσετών.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΒΙΒΛΙΑ

"ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ"

ΙΩΑΝΝΗ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗ

Δεκατέσσερα διαλεχτά διηγήματα για παιδιά 10 - 16 χρόνων και για μεγάλους.

Μια χρήσιμη ανατομία της ψυχής των παιδιών που βρίσκονται αντιμέτωπα με τους άλλους, αλλά και με τον ίδιο τον εαυτό τους. Ελληνική προσέγγιση του καιρού μας, του τόπου μας και του εαυτού μας.

Όλα τα διηγήματα γοητεύουν με τη γνώση, την τέχνη και την αγάπη για τον άνθρωπο. Θα ξυπνήσουν μέσα σας έναν όμορφο κόσμο.

Εικονογράφηση:
ΣΠΥΡΟΥ ΟΡΝΕΡΑΚΗ

Εκδόσεις:
« ΔΩΔΩΝΗ »

Σε όλα τα βιβλιοπωλεία.

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΔΡΟΜΟΣ

Οι εργασίες διάνοιξης της σήραγγας διακόπηκαν τις παραμονές των Χριστουγέννων λόγω των εορτών.

Όμως η πρωτοφανής κακοκαιρία των τελευταίων ημερών προκάλεσε καταπτώσεις μπάζων και βράχων στην μετώπη της σήραγγας. Το γεγονός αυτό δημιούργησε και κάποιες ζημιές στο δίκτυο τροφοδοσίας ηλεκτρικού ρεύματος απ' τη γενήτρια στη σήραγγα. Ήδη ο εργολάβος με το συνεργείο του φροντίζει για την αποκατάσταση των ζημιών και τον καθαρισμό της μετώπης, ώστε να μπορέσουν ν' αρχίσουν πάλι απρόσκοπτα οι εργασίες.

Από επιτόπια εξέτασή μας στις αρχές Ιανουαρίου 1987 διαπιστώσαμε ότι η διάνοιξη της σήραγγας έχει φθάσει περίπου σε βάθος 8 μέτρων.

● ★ ●

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ

Τα μέλη του άτυπου φορέα αξιοποιήσεως των Καλαρρυτών θα συγκεντρωθούν στη Λάρισα στις 31 - 1 - 87 και ώρα 6.30 μ.μ.

Τα θέματα που θα συζητηθούν είναι:

1. Ενημέρωση για την πορεία του θέματος αξιοποιήσεως από τον Ε.Ο.Τ. των Καλαρρυτών και λήψη αποφάσεων στο θέμα για την συμμετοχή του φορέα στην προσπάθεια.
2. Οργάνωση του Πανκαλαρρυτιώτικου Συνεδρίου.

● ★ ●

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η κοινότητα Καλαρρυτών υπέβαλε στη Νομαρχία Ιωαννίνων τον Προγραμματισμό των έργων της για το 1987.

Τα έργα τα οποία προγραμμάτισε η Κοινότητα για το 1987 και η σειρά προτεραιότητας που καθόρισε γι' αυτά είναι:

1. Συνέχιση των εργασιών του νέου υδραγωγείου.
2. Επισκευή και συντήρηση μικρών δρόμων μέσα στο χωριό.
3. Διάνοιξη και κατασκευή αγροτικού δρόμου στη θέση Τσάλι του συνοικισμού Μυστρά.
4. Διάνοιξη και βελτίωση δρόμων προσπελάσεως για τους βοσκότοπους.

● ★ ●

ΤΟ ΕΡΓΟ ΣΤΟΥ ΓΚΟΝΤΡΟΥ

Το περασμένο καλοκαίρι κάνοντας την απογευματινή βόλτα μας προς τον Αη - Χριστόφορο, μας περίμενε στου Γκόντρου μια όμορφη έκπληξη που μας ικανοποίησε και μας έκανε να νοιώσουμε περήφανους. Το έργο που κατασκευάζεται εκεί είναι θαυμάσια δεμένο με το φυσικό περιβάλλον, μελετημένο σύμφωνα με την αρχιτεκτονική του οικισμού και αξιόλογα λειτουργικό για τον χώρο του.

Συγχαίρουμε τους συγχωριανούς μας που όχι μόνο συνέλαβαν την ιδέα αλλά προσπάθησαν να την υλοποιήσουν με πολύ μεράκι και ευαισθησία. Ευχόμαστε στο Σύλλογο της Λάρισας δύναμη, κουράγιο και όρεξη για την ολοκλήρωση του έργου. Μπράβο.

● ★ ●

ΤΟ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΜΑΣ ΣΤΗΝ Τ.V.

Το εορταστικό Χριστουγεννιάτικο πρόγραμμα της ΕΡΤ - 1 με χορούς και τραγούδια απ' όλη την Ελλάδα την Τρίτη ημέρα των Χριστουγέννων, άνοιξε ο Λαογραφικός — Χορευτικός Όμιλος «ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ».

Επίσης ο Όμιλός μας, με την Παγκόσμια ακτινοβολία, την πληθώρα των διακρίσεων και την γενική αναγνώριση των δεκαπενταετών προσπαθειών του στον Πολιτιστικό χώρο της Ευρώπης, την Κυριακή 28 Δεκεμβρίου στις 1.30 το μεσημέρι, παρουσίασε από την ΕΡΤ - 1 μερικά από τα τμήματά του με τις μοναδικές στολές του Ομίλου απ' όλα τα μέρη της χώρας σε Παραδοσιακούς Ελληνικούς Χορούς.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

στο χορό μας

Καλούμε τα μέλη μας, τους συγχωριανούς μας και τους φίλους των Καλαρρυτών, την Κυριακή της Αποκριάς 22 Φεβρουαρίου 1987 και 9 το βράδυ στο «ΞΕΝΙΑ» της πόλης μας στον Αποκριάτικο χορό μας.

Το «ΞΕΝΙΑ» με το ευγενικό και εξυπηρετικό προσωπικό του, την εκλεκτή και οργανωμένη κουζίνα του, οι ακούραστες ορχήστρες μας με κεφάτους Ελληνικούς και Ευρωπαϊκούς χορούς και εμείς με τη θέληση, την πείρα και το μεράκι μας θα σας προσφέρουμε ένα αξέχαστο γλέντι.

Παρακαλούμε δηλώστε έγκαιρα την συμμετοχή σας στα τηλέφωνα 37440, 32623, 25561.

Με εκτίμηση
Το Δ.Σ. του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτών
« Η ΠΙΝΔΟΣ »

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ "Η ΠΙΝΔΟΣ"

Ἐπί τῇ φαιδρᾷ τῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐπιφανείας ἑορτῇ καί τῇ τοῦ νέου ἐνιαυσίου κύκλου ἀρχῇ ὁ Πατριωτικός Σύνδεσμος Καλαρρυτῶν "Η ΠΙΝΔΟΣ" σας εὔχεται ὁλοψύχως πᾶσαν ἐν εἰρήνῃ καί κατά θεόν εὐφροσύνην.

Ὁ Διοικητικόν Συμβούλιον